

S-DU PAO-LO SIA PEH LO-MÔ NYING

GO SHÜ-SING. 使徒保羅寫撥羅馬人個書信

Lm. I.

NGÔ Pao-lo, Yiæ-su Kyi-toh-go nu-boh, be dziao-læ tso s-du, feng-p'a ky'i djün Jing-ming-go foh-ing,—² ziu-z Gyi tsao-yi t'ôh Gyi-go sin-cü-nying læ Sing-shü-li sô ing-hyü-go,³ z ts-tin Gyi Ng-ts Yiæ-su Kyi-toh ah-lah-go Cü; tsiao nyüoh-sing z dzong Da-bih-go ts-seng ka sang-c'ih-læ;⁴ tsiao sing-jün-go ling-sing, we-leh si-ts tsæ weh, yüong do neng-ken feng-ming Gyi z Jing-ming-go Ng-ts:⁵ ah-lah dzong Gyi-go siu-li teh-djôh eng-we teng s-du-go tsih-veng, hao s-teh væn-koh-go pah-sing [1]siang-sing i-jing, peh Gyi-go ming-deo teh-djôh yüong-wô;⁶ ng-lah yia dzæ gyi nen, z Yiæ-su Kyi-toh sô dziao-læ-go;—⁷ næn-kæn mōng-mōng long-tsong læ Lo-mô z Jing-ming sô ts'ing-æ, be dziao-læ tso sing-du go: Dæn-nyün Jing-ming ah-lah T'in-Vu, teng Cü Yiæ-su Kyi-toh, s-lôh eng-we bing-en peh ng-lah.

我保羅，耶穌基督個奴僕，被召來做使徒，分派去傳神明個福音，——²就是其早已託其個先知人來聖書裏所應許個，³是指點其兒子耶穌基督阿拉個主。照肉身是從大闢個子孫介生出來；⁴照聖

善個靈性，爲了死仔再活，用大能幹分明其是神明個兒子。⁵ 阿拉從其個手裏得着恩惠等使徒個職份，好使得萬國個百姓相信依順[1]，撥其個名頭得着榮華，⁶ 爾拉也在其內，是耶穌基督所召來個。——⁷ 難間望望攏總來羅馬是神明所親愛，被召來做聖徒個。但願神明阿拉天父，等主耶穌基督，賜落恩惠平安撥爾拉。

[1] 'Ôh wô, i-jing keh siang-sing-go dao-li. 或話，依順箇相信個道理。（原註）

⁸ NGÔ sin we-leh ng-lah cong-nying, k'ao-djôh Yiæ-su Kyi-toh ken-zia ngô-go Jing-ming, ing-we ng-lah siang-sing-go sing t'in-'ô veng-ming. ⁹ Ngô djün Gyi Ng-ts-go foh-ing [1] sing-li sô voh-z-go Jing-ming hao teng ngô tso te-tsing, ngô dza-nyiang z-k'eh kyi-nyiæn ng-lah; ¹⁰ tao-kao li-hyiang z-djông læ-tih gyiu, 'ôh-tsia, tsiao Jing-ming-go ts-i, ngô cong-ü neng-keo teh-djôh t'a-bing-go lu tao ng-lah u-sen læ. ¹¹ Ngô z ôh-siang iao k'en ng-lah, hao cün-s-peh ng-lah soh-go ling-leh-kying-go eng-s, s-teh ng-lah we kyin-kwu; ¹² ziu-z we-leh ah-lah liang-'ô siang-sing-go sing, ngô [2] læ ng-lah cong-nyiang hao dô-kô teh-djôh en-ƿe.

⁸ 我先爲了爾拉衆人，靠着耶穌基督感謝我個神明，因爲爾拉相信個心天下聞名。⁹ 我傳其兒子個福音心裏所服侍^[1]個神明好等我做對證，我咋樣時刻記念爾拉。¹⁰ 禱告裏向時常來的求，或者，

照神明個旨意，我終於能夠得着太平個路到爾拉烏碎來。¹¹ 我是惡想要看爾拉，好轉賜撥爾拉啥個靈勒緊個恩賜，使得爾拉會堅固。¹² 就是爲了阿拉兩下相信個心，我來爾拉中央好^[2]大家得着安慰。

[1] 'Ôh wô, yüong ling-sing voh-z: k'en I'e. 4. 23. 24. Fl. 3. 3. 或話，用靈性服侍。看 I'e. 4. 23. 24. Fl. 3. 3. (原註)

[2] 'Ôh wô, teng ng-lah tu hao t. y. t. 或話，等爾拉都好..... (原註)

¹³ Hyüong-di, ngô feh iao ng-lah feh ming-bah, ngô le-ts' yiu ding-kwe iao tao ng-lah u-sen læ, hao læ ng-lah cong-nyiang siu-tin ko-ts, ziang læ keh-sing yü-to-go bih-koh-nying; tsih-z ih-hyiang yiu tsu-kah. ¹⁴ Feh-leng veng-yüô ts'u-mæn, ts'ong-ming nyü-beng nying, ngô tu z gyi-lah tsa-wu. ¹⁵ Z-ka, dzing ngô lih-liang, ngô yia dzing-nyün læ djün foh-ing peh ng-lah Lo-mô nying t'ing.

¹³ 兄弟，我弗要爾拉弗明白，我屢次有定規要到爾拉烏碎來，好來爾拉中央收點果子，像來箇星餘多個別國人，只是一向有阻隔。¹⁴ 弗論文雅粗蠻，聰明愚笨人，我都是其拉債戶。¹⁵ 是介，盡我力量，我也情願來傳福音撥爾拉羅馬人聽。

¹⁶ Ngô z feh wông-k'ong Kyi-toh-go foh-ing; ing-we keh z Jing-ming-go neng-ken hao kyiu væn-pah siang-sing cü-kwu, sin z Yiu-t'a nying, 'eo-deo Hyi-lah nying. ¹⁷ Ing-we Jing-ming-go kong-yi læ foh-ing hyin-c'ih-læ, ziu-z dzong siang-sing ka lœ, yia z peh siang-sing cü-

kwu go: ziang yiu sia-tih, wô, “Tsing-dzih ny ing z dzong siang-sing hao weh.” [Hp. 2. 4.]

¹⁶ 我是弗惶恐基督個福音，因爲箇是神明個能幹好救凡百相信主顧，先是猶太人，後頭希臘人。¹⁷ 因爲神明個公義來福音顯出來，就是從相信介來，也是撥相信主顧個。像有寫的，話：「正直人是從相信好活。」 [Hp. 2. 4.]

¹⁸ JING-MING-GO ô-wông z dzong t'in-li hyin-c'ih-læ, iao vah væn-pah feh gyin-sing feh tsing-dzih cü-kwu, ziu-z yüong feh tsing-dzih-go 'ang-we ah-djü tsing dao-li go. ¹⁹ Ing-we Jing-ming-go z-ken, z ny ing sô neng-keo hyiao-teh-go, tu læ gyi ^[1]sing-li ming-ming patong; z Jing-ming Zi hyin-c'ih-læ peh gyi go. ²⁰ Jing-ming k'en-feh-c'ih-go z-ken, ziu-z Gyi üong-yün neng-ken teng Jing-t'i, dzong k'æ-bih t'in-di yi-læ, we-leh Gyi sô zao-go væn-veh, ziu k'en-c'ih-de; ^[2]s-teh gyi-lah m-kao hao t'e-t'ôh. ²¹ Ing-we gyi-lah, se-tsih hyiao-teh Jing-ming, m-teh ziang Jing-ming ka kwe yüong-wô peh *Gyi*, yia m-teh ken-zia *Gyi*; fæn-cün k'ong-deo nyi-leng, gyi-lah feh ming-bah-go sing yia long-leh heh-en-de. ²² Zi wô zi ts'ong-ming-go, z pin-leh nyü-beng; ²³ ziu pô keh-we ve wæ-diao Jing-ming-go yüong-wô, diao-leh we wæ-diao go ny ing teng fi-gying tseo-siu djong-dzi-go siang-mao.

¹⁸ 神明個恆惶是從天裏顯出來，要罰凡百弗虔心弗正直主顧，就是用弗正直個行爲壓治眞道理個。¹⁹ 因爲神明個事幹，是人所能夠曉得個，都來其心裏^[1]明明擺東，是神明自顯出來撥其個。²⁰ 神明看弗出個事幹，就是其永遠能幹等神體，從開闢天地以來，爲了其所造個萬物，就看出了，使得^[2]其拉嚫告好推託。²¹ 因爲其拉，雖即曉得神明，嚫得像神明介歸榮華撥其，也嚫得感謝其。反轉空頭議論，其拉弗明白個心也弄勒黑暗了。²² 自話自聰明個，是變勒愚笨，²³ 就把箇位簷壞掉神明個榮華，調了會壞掉個人等飛禽走獸蟲豸個相貌。

[1] 'Ôh wô, min-zin. 或話，面前。（原註）

[2] 'Ôh wô, z-ka. 或話，是介。（原註）

²⁴ Jing-ming sô-yi eo gyi-lah ze zi-go yüôh-sing 'æn-lôh ſe-u z-ken, dô-kô tsao-t'ah zi-go kyi-sing: ²⁵ ing-we gyi-lah z pô Jing-ming-go tsing dao-li diao-leh hyü-kô-go, wa-yiu kying-djong voh-z zao-c'ih-læ-go tong-si [1]ko-jü zao gyi go Cü; Gyi z üong-yün kæ tsæn-me-go. Üô-meng. ²⁶ Sô-yi Jing-ming eo gyi-lah 'æn-lôh tao-me-go s-yüôh: gyi-lah nyü-nying we pô 'eh-li-go yüong-dziang diao-leh feh 'eh-li-go yüong-dziang: ²⁷ nen yia z-ka we ky'i-diao nyü-nying 'eh-li-go yüong-dziang, liang-'ô yüôh-ho fah-dong, nen ts'eo nen læ-tih tso weng-tsiang z-ken; z-ka læ zi-go sing-zông teh-djôh gyi-lah ts'ô-lu ing-teh-go pao-ing.

²⁴ 神明所以謳其拉隨自個慾心陷落穢污事幹，大家糟蹋自個肌身。²⁵ 因爲其拉是把神明個真道理調了虛假個，還有敬重服侍造出來個東西過如^[1]造其個主，其是永遠該讚美個。亞們。²⁶ 所以神明謳其拉陷落倒霉個私慾。其拉女人會把合理個用場調了弗合理個用場。²⁷ 男也是介會棄掉女人合理個用場，兩下慾火發動，男湊男來的做混帳事幹，是介來自個身上得着其拉岔路應得個報應。

[1] 'Ôh wô, feh ky'i-voh-z. 或話，弗去服侍。（原註）

²⁸ Gyi-lah kyi-jün ky'i-diao Jing-ming feh dziah læ i-li, Jing-ming ziu eo gyi-lah ^[1]dzeng wu-du-go sing, ky'i tso fi-li z-ken: ²⁹ tsin-pin ih-ts'ih-go ūa-c'ü, kæn-ying, ôh-doh, t'en-sing, ôh-i; c'ong-mun tu-gyi, hyüong-sah, tsang-teo, kæn-tsô, boh-dzing; wa-yiu pun-cü, ³⁰ pông-hwe, ün-'eng Jing-ming, ky'i-vu nyung-kô, kyiao-ngao, c'ô-dæn, kyi-pin-pah-c'ih, we-nyih vu-meo; ³¹ m-li-sing, m-sing-iah, m-jing-sing, ün-ky'i feh k'eng hyih, 'ao-vu æ-lin-sing. ³² Gyi-lah se-tsih ming-ming hyiao-teh tso keh-cü-ka z-ken cü-kwu, tsiao Jing-ming-go tsing-dzih, kæ si; fi-dæn zi læ-tih tso, ziu-z bih-nying læ-tih tso yia we hwun-hyi.

²⁸ 其拉既然棄掉神明弗着來意裏，神明就謳其拉存糊塗個心^[1]，去做非禮事幹。²⁹ 沾邊一切個壞處，姦淫、惡毒、貪心、惡意，充滿妒忌、兇殺、爭鬥、奸詐、薄情，還有搬嘴、³⁰ 謗毀、怨恨神明、欺侮人家、驕傲，扯淡、機變百出、違逆無謀，³¹ 嘸理

性、喰信約、喰人性、怨氣弗肯歇、毫無哀憐心。³² 其拉雖即明明曉得做箇株介事幹主顧，照神明個正直，該死。非但自來的做，就是別人來的做也會歡喜。

[1] 'Ôh wô, sông-diao liang-sing. 或話，喪掉良心。（原註）

Lm. II.

SÔ-YI ng, ze-bin jü, læ-tih p'un-tön *bih-nying*, zi yia z m-kao hao t'e-t'ôh: ng p'un-tön *bih-nying* soh-go u-sen, ziu-z keh u-sen ding zi-go ze; ing-we ng p'un-tön-go cü-kwu zi yia læ-tih tso keh-sing z-ken.² Tso keh-cü-ka z-ken cü-kwu, ah-lah hyiao-teh Jing-ming z tsiao tsing-li p'un-tön gyi.³ Næn-kæn ng læ-tih p'un-tön tso keh-cü-ka z-ken cü-kwu, zi yia læ-tih tso, ng ts'eng-ts'eng ng-zi hao to-bi Jing-ming-go p'un-tön ma?⁴ Wa-z ng k'en-ky'ing Gyi fu-tsoh-go dz-æ, kw'un-shü,"jing-næ; feh hyiao-teh Jing-ming-go dz-æ z iao ying-dao ng we-sing-cün-i:⁵ yi z 'eo zi feh k'eng hwe-kæ go ngang sing-dziang, zi læ-tih tsih-hyüoh ô-wông tao Jing-ming hyin-c'ih tsing-dzih-go p'un-tön keh ô-wông-go nyih-ts ma?⁶ Keh-go z-'eo Gyi tsiao kôh-nying-go 'ang-we we pao-ing gyi:⁷ keh-sing næ-sing 'ang jün, siang teh-djôh yüong-wô teng t'i-min teng feh wæ-diao-go *foh-ky'i* cü-kwu, we s-peh gyi üong-

yün weh-ming;⁸ keh-sing kæn-kyi-go, feh i tsing dao-li, tsih i zia dao-li cü-kwu, ky'i-sing teng ô-wông,⁹ wæn-næn teng kw'eng-kw'u, iao kô peh ih-ts'ih tso ôh z-ken go, sin z Yiu-t'a ny ing, 'eo-deo^[1] Hyi-lah ny ing;¹⁰ dæn-z yüong-wô teng t'i-min teng t'a-bing iao s-peh ih-ts'ih 'ang-jün-go; yia sin z Yiu-t'a ny ing, 'eo-deo^[1] Hyi-lah ny ing.¹¹ Ing-we Jing-ming z 'ao-vu p'in-ky'üoh go.

所以爾，隨便誰，來的判斷別人，自也是嘸告好推託。爾判斷別人啥個烏碎，就是箇烏碎定自個罪。因爲爾判斷個主顧自也來的做箇星事幹。² 做箇株介事幹主顧，阿拉曉得神明是照眞理判斷其。³ 難間爾來的判斷做箇株介事幹主顧，自也來的做，爾忖忖爾自好躲避神明個判斷嗎？⁴ 還是爾看輕其富足個慈愛、寬恕、忍耐，弗曉得神明個慈愛是要引導爾回心轉意。⁵ 又是候自弗肯悔改個硬心腸，自來的積蓄悞惶到神明顯出正直個判斷箇悞惶個日子嗎？⁶ 箇個時候其照各人個行爲會報應其。⁷ 箇星耐心行善，想得着榮華等體面等弗壞掉個福氣主顧，會賜撥其永遠活命；⁸ 箇星奸計個，弗依眞道理，只依邪道理主顧，氣性等悞惶，⁹ 患難等困苦，要加撥一切做惡事幹個，先是猶太人，後頭希臘人^[1]。¹⁰ 但是榮華等體面等太平要賜撥一切行善個，也先是猶太人，後頭希臘人^[1]。

¹¹ 因爲神明是毫無偏曲個。

[1] Bih-koh-nying. 別國人。（原註）

¹² Væn-pah m-neh lih-fah væn-ze-go cü-kwu, ziu-z m-neh lih-fah yia we mih-diao: væn-pah yiu-leh lih-fah væn-ze-go cü-kwu, yia iao yüong lih-fah p'un-tön gyi. ¹³ Ing-we læ Jing-ming-go min-zin feh-z t'ing-meng lih-fah cü-kwu *hao sön tsing-dzih*, z i-dzong lih-fah cü-kwu hao sön tsing-dzih. ¹⁴ Keh-sing m-neh lih-fah go bih-koh-nying, ziah sang-dzing we tso lih-fah-go z-ken, gyi-lah se-jün m-neh lih-fah, z zi tōng zi-go lih-fah: ¹⁵ gyi-lah z piao-ming yiu lih-fah-go i-s læ gyi sing-li sia-tih, gyi-lah-go liang-sing yia z tso te-tsing, wa-yiu gyi-lah *sing-li-go ts'eng-deo* [1] ih-pin læ-tih p'i-bing, ih-pin læ-tih feng-p'eo. ¹⁶ Jing-ming t'ôh Yiæ-su Kyi-toh, tsiao ngô-go foh-ing, p'un-tön nying en-me z-ken, læ keh-go nyih-ts *tu iao hyin-c'ih-læ*.

¹² 凡百喰得律法犯罪個主顧，就是喰得律法也會滅掉。凡百有了律法犯罪個主顧，也要用律法判斷其。¹³ 因爲來神明個面前弗是聽聞律法主顧好算正直，是依從律法主顧好算正直。¹⁴ 箇星喰得律法個別國人，若生成會做律法個事幹，其拉雖然喰得律法，是自當自個律法。¹⁵ 其拉是表明有律法個意思來其心裏寫的，其拉個良心也是做對證，還有其拉心裏個忖頭一邊來的批評，一邊來的分割[1]。¹⁶ 神明託耶穌基督，照我個福音，判斷人暗昧事幹，來箇個日子都要顯出來。

[1] 'Ôh wô, dô-kô p'i-bing hao-tæ. 或話，大家批評好歹。（原註）

¹⁷ Ng ts'ing-hwu z Yiu-t'a nyiŋ, ng i-z lih-fah, dzæ-ü Jing-ming kw'ô-k'eo; ¹⁸ ng z dziang-'ôh lih-fah go, sô-yi we hyiao-teh *Gyi* ts-i, [1] we bin-pih hao-tæ; ¹⁹ ng zi sön zi z ling hah-ts go, kwông-tsiao en li-hyiang cü-kwu, ²⁰ kao-hyüing beng-nying, k'æ-dao siao-nying, lih-fah li-hyiang yiu cü-sih teng tsing dao-li-go siang-mao. ²¹ Ka-ni, ng we kao bih-nying, m-neh zi kao-kao zi ma? Ng ky'ün *bih-nying* feh t'eo-dao, zi yiu t'eo-dao ma? ²² Ng eo *bih-nying* feh kæn-ying, zi yiu kæn-ying ma? Ng k'eh-ts'eng ngeo-ziang, zi yiu væn-djôh sing-din ma? ²³ Ng dzæ-ü lih-fah kw'ô-k'eo, zi yiu væn lih-fah ta-li Jing-ming feh tseng-djong ma? ²⁴ “We-leh ng-lah, Jing-ming-go ming-deo z peh bih-koh-nying k'eh-ts'eng;” [Y. 52. 5.] ziang læ *Sing-shü* yiu sia-tih.

¹⁷ 爾稱呼是猶太人，爾依侍律法，在於神明誇口。¹⁸ 爾是長學律法個，所以會曉得其旨意，會辨別好歹^[1]；¹⁹ 爾自算自是領瞎子個，光照暗裏向主顧，²⁰ 教訓笨人，開導小人，律法裏向有知識等真道理個相貌。²¹ 介呢，爾會教別人，喰得自教教自嗎？爾勸別人弗偷盜，自有偷盜嗎？²² 爾謳別人弗姦淫，自有姦淫嗎？爾刻忖偶像，自有犯着聖殿嗎？²³ 爾在於律法誇口，自有犯律法帶累神明弗尊重嗎？²⁴ 「爲了爾拉，神明個名頭是撥別國人刻忖。」[Y. 52. 5.] 像來聖書有寫的。

[1] *Yiu-teh fæn*, we ts'ing-tsæn hao z-ken. 有得翻，會稱讚好事幹。（原註）

²⁵ Kōng-tao tsiu-keh-li, ng ziah-z i-dzong lih-fah, z yiu ih-c'ü go; ziah-z væn-djôh lih-fah, ng-go tsiu-keh-li sön-feh-teh tsiu-keh-li. ²⁶ Ziah-z m-tsiu-keh-li cü-kwu we pao-siu lih-fah-go feng-fu, gyi se-jün m-tsiu-keh-li, næn-dao feh we sön yiu tsiu-keh-li ma? ²⁷ Wa-yiu keh peng-læ m-tsiu-keh-li cü-kwu, ziah we siu-djü lih-fah, næn-dao feh we kô ze peh ng, yiu-leh *lih-fah-go* veng-z teng tsiu-keh-li wa we væn-djôh lih-fah go ma? ²⁸ Ing-we bing feh-z nga-kwông-min *tso Yiu-t'a nyiing*, ziu sön *Yiu-t'a nyiing*; bing feh-z nga-kwông-min nyüoh-sing-zông *jiu sön Yiu-t'a nyiing*; tsiu-keh-li yia z sing-li-go, z dzæ-ü ling-ky'i, feh dzæ-ü veng-z; keh-go cü-kwu feh-z nyiing sô ts'ing-tsæn, z Jing-ming ts'ing-tsæn-go.

²⁵ 講到周割禮，爾若是依從律法，是有益處個；若是犯着律法，爾個周割禮算弗得周割禮。²⁶ 若是喚周割禮主顧會保守律法個吩咐，其雖然喚周割禮，難道弗會算有周割禮嗎？²⁷ 還有箇本來喚周割禮主顧，若會守住律法，難道弗會加罪撥爾，有了律法個文字等周割禮還會犯着律法個嗎？²⁸ 因爲並弗是外光面做猶太人，就算猶太人；並弗是外光面肉身上有周割禮，就算周割禮。²⁹ 是心裏向做猶太人就算猶太人。周割禮也是心裏個，是在於靈氣，弗在於文字。箇個主顧弗是人所稱讚，是神明稱讚個。

Lm. III.

Ka-ni, tso Yiu-t'a ny ing yiu soh-go kah-nga hao-c'ü ni? ziu tsiu-keh-li yiu soh-go ih-c'ü ni? ² Dziu yiang-yiang k'en-læ gyi-lah ih-c'ü z to-go: di-ih, z Jing-ming-go tsiao-shü t'oh-fu gyi. ³ Gyi-cong ziah yiu m-sing-jih-go, keh z dza-go? gyi-lah m-sing-jih næn-dao we fi-diao Jing-ming-go sing-jih ma? ⁴ Tön-tön ve-go: ziu-z væn-pah ny ing tu z shih-hwōng-go, Jing-ming tsong z dzing-jih-go; ziang yiu sia-tih, wô, “S-teh Ng kōng shih-wô z-'eo hao sön tsing-dzih, Ng be p'un-tön go z-'eo hao teh-sing.” [S. 51. 4.]

介呢，做猶太人有啥個格外好處呢？受周割禮有啥個益處呢？²就樣樣看來其拉益處是多個。第一，是神明個詔書託付其。³其中若有嘸信實個，箇是咋個？其拉嘸信實難道會廢掉神明個信實嗎？⁴斷斷擔個。就是凡百人都是說謊個，神明總是誠實個，像有寫的，話：「使得爾講說話時候好算正直，爾被判斷個時候好得勝。」[S. 51. 4.]

⁵ Næn-kæn ngô tsiao ny ing-kô i-s ka kōng: Ah-lah-go feh tsing-dzih ziah we piao-ming Jing-ming-go tsing-dzih, keh dza wô ni? Jing-ming dong-nu vah ah-lah, ky'i feh-z feh tsing-dzih? ⁶ Tön-tön ve-go: ziah-z feh tsing-dzih, Jing-ming dza hao p'un-tön shü-kæn-zōng ni? ⁷ Wa-yiu ngô-go feh dzing-jih ziah we piao-ming Jing-ming-go dzing-

jih, kô-ts'eo Gyi-go yüong-wô; ngô dza-we wa iao ziang væn-nying ka
peh Gyi ding-ze ma? ⁸ Tao feh-jü wô, (tsing-ziang yiu nying pông-hwe
ah-lah, tsing-ziang yiu-teh wô ah-lah z ka læ-tih kông,) “Ah-lah ts'ia
tso īwa, ky'i long-c'ih hao læ.” Keh-cü-ka nying ding-ze z kong-bing-go.

⁵ 難間我照人家意思介講。阿拉個弗正直若會表明神明個正直，箇咋話呢？神明動怒罰阿拉，豈弗是弗正直？⁶ 斷斷躰個。若是弗正直，神明咋好判斷世間上呢？⁷ 還有我個弗誠實若會表明神明個誠實，加湊其個榮華。我咋會還要像犯人介撥其定罪嗎？⁸ 倒弗如話，（正像有人謗毀阿拉，正像有得話阿拉是介來的講，）
「阿拉且做壞，去弄出好來。」箇株介人定罪是公平個。

⁹ Ka-ni, wa z dza-go? ah-lah Yiu-t'a nying yiu soh-go hao-jü bih-nying ma? Ih-ngæn m-kao: ah-lah yi-kying ^[1]p'i-bing Yiu-t'a nying teng Hyi-lah nying tu z zo-ze-liao-go; ¹⁰ ziang yiu sia-tih wô, “Tsing-dzih nying m-teh-go, lin ih-go tu m-teh-go: ¹¹ m-teh ih-go ming-bah, m-teh ih-go læ-tih zing Jing-ming. ¹² Tu z tseo ts'ô-lu, dô-kô pin-leh vu-yüong-go: tso liang-jün z-ken z m-teh-go, ziu-z ih-go tu m-teh-go.”

[S. 14. 1-3.] ¹³ “Gyi-lah wu-long z k'æ-kæn-go veng-mo; gyi-lah zih-deo tæn kông hong-p'in: [S. 5. 9.] “gyi-lah cü-jing yiu dzô-go doh-ky'i k'Ông-tih.” [S. 140. 3.] ¹⁴ “Gyi-lah mun-k'eo z tsiu-mô teng ôh-doh.”

[S. 10. 7.] ¹⁵ “Gyi-lah kyiah we fi-p'ao ky'i tang-c'ih nying-kô hyüih: ¹⁶

gyi-lah tseo-go lu *tsih-yiu* kw'eng-kw'u wæn-næn: ¹⁷ t'a-bing-go lu ih-ngæn feh sih-teh.” [Y. 59. 7, 8.] ¹⁸ “Gyi-lah ngæn-min-zin m-neh p'ô-gyü Jing-ming go sing.” [S. 36. 1.] ¹⁹ Næn-kæn ah-lah hyiao-teh lih-fah sô kông-go tu z kông peh lih-fah ming-'ô-go cü-kwu t'ing; hao seh-djü væn-pah ny ing-go cü-pô, s-teh 'en shü-kæn-zông læ Jing-ming-go min-zin tu voh-ze. ²⁰ Ing-we læ Gyi-go min-zin m-nying we-leh lih-fah-go 'ang-we hao sön tsing-dzih: lih-fah *tsih* we peh ny ing hyiao-teh ze.

⁹ 介呢，還是咋個？阿拉猶太人有啥個好如別人嗎？一眼嘸告。阿拉已經批評^[1]猶太人等希臘人都是坐罪了個，¹⁰像有寫的話：「正直人嘸得個，連一個都嘸得個。¹¹ 嘸得一個明白，嘸得一個來的尋神明。¹² 都是走岔路，大家變了無用個。做良善事幹是嘸得個，就是一個都嘸得個。」[S. 14. 1-3.] ¹³ 「其拉胡嚦是開間個墳墓，其拉舌頭單講哄騙，其拉嘴脣有蛇個毒氣園的。」[S. 140. 3.] ¹⁴ 「其拉滿口是咒罵等惡毒。」[S. 10. 7.] ¹⁵ 「其拉腳會飛跑去打出人家血。¹⁶ 其拉走個路只有困苦患難。¹⁷ 太平個路一眼弗識得。」[Y. 59. 7, 8.] ¹⁸ 「其拉眼面前嘸得怕懼神明個心。」[S. 36. 1.] ¹⁹ 難間阿拉曉得律法所講個都是講撥律法名下個主顧聽，好塞住凡百人個嘴巴，使得咸世間上來神明個面前都服罪。²⁰ 因爲來其個面前嘸人爲了律法個行爲好算正直。律法只會撥人曉得罪。

[1] 'Ôh wô, kao-hyüing. 或話，教訓。（原註）

²¹ NÆN-KÆN, feh yüong lih-fah, Jing-ming-go kong-yi z yi-kying piao-c'ih-læ-de; yia z lih-fah teng sin-cü-nying-go shü sô te-tsing-go: ²² ziu-z Jing-ming-go kong-yi, we-leh siang-sing Yiæ-su Kyi-toh ka læ, hao s-peh, hao kwe peh, væn-pah siang-sing-go cü-kwu: m-kao soh-go feng-pih: ²³ ing-we tu yiu ze, tu feh neng-keo teh-djôh Jing-ming-go yüong-wô; ²⁴ z k'ao-djôh Gyi eng-we, we-leh Kyi-toh Yiæ-su joh-ze, bah-bah sön tsing-dzih. ²⁵ Gyi z Jing-ming sô shih-lih-go, hao we-leh siang-sing, dzæ-ü Gyi-go hyüih, tso wæn-we ze go tsi-veh: iao hyin-c'ih Gyi kong-yi læ, ziu-z Jing-ming kw'un-shü nying ngæn-k'ængæn-pi feh ky'i vhah yi-zin væn-ko-go ze: ²⁶ tao yin-dzæ z-shü hao hyin-c'ih Gyi kong-yi læ; s-teh Gyi-zi hao sön tsing-dzih, yia hao sön væn-pah siang-sing Yiæ-su cü-kwu z tsing-dzih.

²¹ 難間，弗用律法，神明個公義是已經表出來了，也是律法等先知人個書所對證個。²² 就是神明個公義，爲了相信耶穌基督介來，好賜撥，好歸撥，凡百相信個主顧，嚙告啥個分別。²³ 因爲都有罪，都弗能夠得着神明個榮華；²⁴ 是靠着其恩惠，爲了基督耶穌贖罪，白白算正直。²⁵ 其是神明所設立個，好爲了相信，在於其個血，做挽回罪個祭物。要顯出其公義來，就是神明寬恕人眼開眼閉

弗去罰以前犯過個罪。²⁶ 到現在時世好顯出其公義來，使得其自好算正直，也好算凡百相信耶穌主顧是正直。

²⁷ Ka-ni, kw'ô-k'eo læ 'ah-li? Z djü-diao-de. Yüong dza-go fông-fah djü-diao-go? wa-z 'ang-we-go fông-fah? Feh-z; z yüong siang-sing-go fông-fah. ²⁸ Z-ka, k'o-kyin ih-go nyung sön tsing-dzih, z we-leh siang-sing, feh yüong lih-fah-go 'ang-we.

²⁷ 介呢，誇口來何裏？是除掉了。用咋個方法除掉個？還是行爲個方法？弗是，是用相信個方法。²⁸ 是介，可見一個人算正直，是爲了相信，弗用律法個行爲。

²⁹ Jing-ming næn-dao tæn-tsih Yiu-t'a nyung-go Jing-ming? feh yia z bih-koh-nyung-go Jing-ming ma? Gyi yia z bih-koh-nyung-go Jing-ming. ³⁰ Ing-we Jing-ming tsih-yiu ih-we: ziu tsiu-keh-li go, Gyi z dzong siang-sing sön gyi tsing-dzih; feh ziu tsiu-keh-li go, yia z we-leh siang-sing sön gyi tsing-dzih.

²⁹ 神明難道單只猶太人個神明？弗也是別國人個神明嗎？其也是別國人個神明。³⁰ 因爲神明只有一位。受周割禮個，其是從相信算其正直；弗受周割禮個，也是爲了相信算其正直。

³¹ Ka-ni, we-leh siang-sing ah-lah z fi-diao lih-fah ma? Tön-tön feh-z: fæn-cün z dzing-dziu lih-fah.

³¹ 介呢，爲了相信阿拉是廢掉律法嗎？斷斷弗是，反轉是成就律法。

Lm. IV.

KA-NI, ah-lah tsu-tsong Üô-pah-lah-hen tsiao nyüoh-sing z teh-djôh soh-si? ah-lah dza wô ni?

介呢，阿拉祖宗亞伯拉罕照肉身是得着啥西？阿拉咋話呢？

² Üô-pah-lah-hen ziah-z we-leh gyi 'ang-we sön tsing-dzih, z hao kw'ô-k'eo: dæn-z læ Jing-ming-go min-zin m-kao hao kw'ô-k'eo. ³ Sing-shü dza wô? “Üô-pah-lah-hen siang-sing Jing-ming, keh ziu sön z gyi-go kong-yi.” [Ts. 15. 6.] ⁴ Ziah-z tsôh-kong-go cü-kwu, gyi-go kong-din feh sön eng-we, z-go meng-veng: ⁵ ziah-z feh tsôh-kong-go, tsih-yiu siang-sing we sön feh gyin-sing cü-kwu tsing-dzih keh-we Jing-ming, gyi-go siang-sing “ziu sön z gyi kong-yi.” ⁶ Tsing-ziang Da-bih kông-tao Jing-ming feh kwun gyi 'ang-we sön gyi tsing-dzih, keh-go ny ing sô yiu-go foh-ky'i, gyi wô, ⁷ “Yiu gyi ko-shih sô-diao-de, yiu gyi ze-nyih kæ-djü-de, keh-sing ny ing tao yiu foh-ky'i. ⁸ Cü feh we sön gyi yiu ze go, keh-go ny ing tao yiu foh-ky'i.” [S. 32. 1, 2.]

² 亞伯拉罕若是爲了其行爲算正直，是好誇口。但是來神明個面前嚜告好誇口。³ 聖書咋話？「亞伯拉罕相信神明，箇就算是其個公義。」[Ts. 15. 6.] ⁴ 若是作工個主顧，其個工鈎弗算恩惠，是個門份。⁵ 若是弗作工個，只有相信會算弗虔心主顧正直箇位神明，其個相信「就算是其公義。」⁶ 正像大闢講到神明弗管其行爲算其正直，箇個人所有個福氣，其話，⁷ 「有其過失赦掉了，有其罪孽蓋住了，箇星人倒有福氣。⁸ 主弗會算其有罪個，箇個人倒有福氣。」[S. 32. 1, 2.]

⁹ Ka-ni, keh-go foh-ky'i wa-z tæn-tsih yiu tsiu-keh-li go hao teh-djôh, wa-z m-tsiu-keh-li-go yia hao teh-djôh? ing-we ah-lah dzæ-s wô, “Z Üô-pah-lah-hen siang-sing-go sing sön gyi kong-yi.”

⁹ 介呢，箇個福氣還是單只有周割禮個好得着，還是嚜周割禮個也好得着？因爲阿拉纔始話：「是亞伯拉罕相信個心算其公義。」

¹⁰ Z dza-go sön-fah ni? wa-z yi-kying yiu tsiu-keh-li go, wa-z feh-zing yiu tsiu-keh-li go? Feh-z yiu tsiu-keh-li go, z feh-zing yiu tsiu-keh-li go z-'eo. ¹¹ Wa-yiu gyi teh-djôh tsiu-keh-li-go kyi-'ao, hao tso feh-zing ziu tsiu-keh-li zin-deo keh dzong siang-sing ka læ kong-yi-go ing-tsing: s-teh gyi hao tso væn-pah feh ziu tsiu-keh-li yiu siang-sing cü-kwu-go s-tsu, s-teh gyi-lah yia hao sön yiu kong-yi: ¹² yi hao tso

tsiu-keh-li-go s-tsu, we-leh keh-sing fi-dæn yiu tsiu-keh-li, yia z keng-leh ah-lah tsu-tsong Üô-pah-lah-hen feh-zing yiu tsiu-keh-li sô siang-sing-go kyiah-bu ka tseo-go.

¹⁰ 是咋個算法呢？還是已經有周割禮個，還是弗會有周割禮個？弗是有周割禮個，是弗會有周割禮個時候。¹¹ 還有其得着周割禮個記號，好做弗會受周割禮前頭箇從相信介來公義個印證。使得其好做凡百弗受周割禮有相信主顧個始祖，使得其拉也好算有公義。¹² 又好做周割禮個始祖，爲了箇星非但有周割禮，也是跟勒阿拉祖宗亞伯拉罕弗會有周割禮所相信個腳步介走個。

¹³ Ing-we *Jing-ming* ing-hyü Üô-pah-lah-hen teng gyi 'eo-dæ hao tsih-djôh t'in-'ô tso ts'æn-nyih, keh-go ing-hyü feh-z k'ao-djôh lih-fah, z k'ao-djôh siang-sing-go kong-yi. ¹⁴ Ziah-z joh-ü lih-fah cü-kwu hao tsih-djôh keh-go ts'æn-nyih, siang-sing z lôh-k'ong-de, keh-go ing-hyü yia pin-leh m-yüong-dziang: ¹⁵ ing-we lih-fah *tsih* we long-c'ih ying-vah læ; ziah-z m-neh lih-fah, ziu m-kao soh-go ko-væn. ¹⁶ Sô-yi keh-go ts'æn-nyih z dzong siang-sing ka læ, s-teh gyi hao sön eng-s; yi s-teh keh-go ing-hyü hao sön-su peh gyi long-tsong 'eo-dæ; feh tæn-tsih peh keh-sing joh-ü lih-fah go 'eo-dæ, yia hao peh keh-sing joh-ü Üô-pah-lah-hen siang-sing-go sing 'eo-dæ. Gyi z ah-lah cong-nying-go s-tsu, ¹⁷ læ gyi sô siang-sing-go *Jing-ming* min-zin; ziang yiu sia-tih, wô, “Ngô

z shih-lih ng tso hyü-to koh-veng-go s-tsu:" [Ts. 17. 5.] keh-we Jing-ming neng-keo s-teh si-nying we weh, yia neng-keo kōng-tao m̄-teh-go ziang yiu-go ih-yiang.¹⁸ Üô-pah-lah-hen m-siang-vông z-'eo z dzeng siang-vông-go sing siang-sing, s-teh gyi hao tso "hyü-to koh-veng-go s-tsu;" tsiao *Sing-shü* sô wô, "Ng-go 'eo-dæ yia we ka to." [Ts. 15. 5.]¹⁹ Gyi siang-sing-go sing m̄-teh feh kyin-kwu; se-tsih k'ao-pah-shü, gyi zi-go hyüih-ky'i yi-kying kw'u-sao-de, Sah-lah-go t'æ-li yia kw'u-sao-de, tu feh ky'i kwun gyi:²⁰ Jing-ming-go ing-hyü gyi m̄-teh feh siang-sing, m̄-teh nyi-sing, gyi siang-sing-go sing kyin-kwu-de, kwe yüong-wô peh Jing-ming:²¹ gyi yia toh-jih siang-sing, *Jing-ming* sô ing-hyü-go pih-ding neng-keo tso-dzing.²² Keh-lah *gyi-go siang-sing* "sön z gyi-go kong-yi."

¹³ 因爲神明應許亞伯拉罕等其後代好接着天下做產業，箇個應許弗是靠着律法，是靠着相信個公義。¹⁴ 若是屬於律法主顧好接着箇個產業，相信是落空了，箇個應許也變了嘸用場。¹⁵ 因爲律法只會弄出刑罰來，若是嘸得律法，就嘸告啥個過犯。¹⁶ 所以箇個產業是從相信介來，使得其好算恩賜，又使得箇個應許好算數撥其攏總後代，弗單只撥箇星屬於律法個後代，也好撥箇星屬於亞伯拉罕相信個心後代。其是阿拉衆人個始祖，¹⁷ 來其所相信個神明面前，像有寫的，話：「我是設立爾做許多國份個始祖。」[Ts. 17. 5.] 箇位神明能夠使得死人會活，也能夠講到嘸得個像有個一樣。¹⁸ 亞伯拉罕

嚙想望時候是存想望個心相信，使得其好做「許多國份個始祖」照聖書所話，「爾個後代也會介多。」[Ts. 15. 5.]¹⁹ 其相信個心嚙得弗堅固，雖即靠百歲，其自個血氣已經枯燥了，撒拉個胎裏也枯燥了，都弗去管其。²⁰ 神明個應許其嚙得弗相信，嚙得疑心，其相信個心堅固了，歸榮華撥神明。²¹ 其也篤實相信，神明所應許個必定能夠做成。²² 簇拉其個相信「算自其個公義。」

²³ Keh-kyü “sön gyi-go kong-yi” shih-wô, feh tæn-tsih we-leh Üô-pah-lah-hen, ²⁴ yia z we-leh ah-lah sia-tih; ah-lah siang-sing keh-we peh ah-lah Cü Yiæ-su dzong si-nying li-hyiang weh-cün-læ go Jing-ming cü-kwu, keh-go siang-sing yia we sön z ah-lah-go kong-yi. ²⁵ Yiæ-su be song-diao z we-leh ah-lah-go ze-ky'in; Jing-ming peh Gyi weh-cün-læ yia z we-leh hao sön ah-lah tsing-dzih.

²³ 簇句「算其個公義」說話，弗單只爲了亞伯拉罕，²⁴ 也是爲了阿拉寫的。阿拉相信簇位撥阿拉主耶穌從死人裏向活轉來個神明主顧，簇個相信也會算是阿拉個公義。²⁵ 耶穌被送掉是爲了阿拉個罪愆，神明撥其活轉來也是爲了好算阿拉正直。

KA-NI, ah-lah kyi-jün dzong siang-sing ka sön tsing-dzih, k'ao-djôh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh z teng Jing-ming siang-'o-de: ² k'ao-djôh Gyi, ah-lah we-leh siang-sing yi-kying tseo-tsing ah-lah yin-dzæ sô lih-tong keh eng-we-go di-we; ping-ts'ia we-leh siang-vông Jing-ming-go yüong-wô ah-lah z kao-hying. ³ Feh tæn-tsih ka, we-leh wæn-næn z-ken yia z kao-hying: ing-we hyiao-teh wæn-næn we sang-c'ih jing-næ, ⁴ jing-næ we sang-c'ih jih-lin, jih-lin we sang-c'ih siang-vông ⁵ keh-go siang-vông yia ve peh ah-lah wông-k'ong, ing-we sô s-peh ah-lah go Sing-Ling z yi-kying pô Jing-ming-go æ-sih-sing kyiao læ ah-lah sing li-hyiang.

介呢，阿拉既然從相信介算正直，靠着阿拉主耶穌基督是等神明相和了。² 靠着其，阿拉爲了相信已經走進阿拉現在所立東箇恩惠個地位，並且爲了想望神明個榮華阿拉是高興。³ 弗單只介，爲了患難事幹也是高興。因爲曉得患難會生出忍耐，⁴ 忍耐會生出習練，習練會生出想望。⁵ 箇個想望也躉撥阿拉惶恐，因爲所賜撥阿拉個聖靈是已經把神明個愛惜心澆來阿拉心裏向。

⁶ Ah-lah wa m-lih-liang z-'eo, tao-leh ding-kwe-go nyih-ts, Kyi-toh dæ ah-lah feh gyin-sing cü-kwu si-de. ⁷ Dæ-teng tsing-dzih nying si, z næn-teh yiu-go; ziah-z eng-nying, 'oh-tsia yiu nying ken dæ gyi si: ⁸ næn-kæn ah-lah wa z-go ze-nying, yiu Kyi-toh k'eng dæ ah-lah si,

keh z Jing-ming ming-ming te-tsing Gyi æ-sih ah-lah go sing.⁹ 'O-hwōng næn-kæn k'ao-djôh Gyi hyüih yi-kying sön tsing-dzih-go, Gyi ky'i feh we yü-kô kyiuh ah-lah t'eh-diao *tsiang-læ-go* ô-wông ma?¹⁰ Ah-lah wa z dziu-dih go z-'eo, kyi-jün k'ao-djôh Gyi Ng-ts-go si z teng Jing-ming siang-'o-de; 'o-hwōng yi-kying 'o-long-de, k'ao-djôh Gyi weh feh we yü-kô teh-djôh kyiuh ma?¹¹ Wa feh tæn-tsih ka, ping-ts'ia k'ao-djôh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh dzæ-ü Jing-ming kao-hying: k'ao-djôh Gyi, ah-lah næn-kæn teh-djôh keh 'o-long-go fông-fah.

⁶ 阿拉還喰力量時候，到了定規個日子，基督代阿拉弗虔心主顧死了。⁷ 待等正直人死，是難得有個。若是恩人，或者有人敢代其死。⁸ 難間阿拉還是個罪人，有基督肯代阿拉死，箇是神明明明對證其愛惜阿拉個心。⁹ 何況難間靠着其血已經算正直個，其豈弗會愈加救阿拉脫掉將來個恆惶嗎？¹⁰ 阿拉還是仇敵個時候，既然靠着其兒子個死是等神明相和了；何況已經和攏了，靠着其活弗會愈加得着救嗎？¹¹ 還弗單只介，並且靠着阿拉主耶穌基督在於神明高興。靠着其，阿拉難間得着箇和攏個方法。

¹² SÔ-YI tsing-ziang dzong ih-go ny ing yiu ze tseo-tsing shü-kæn-zōng, yi we-leh ze yiu si; s-teh si we ling-djôh long-tsong ny ing, [1]ing-we long-tsong tu yiu ze.¹³ M-neh lih-fah ts-zin ze yi-kying læ shü-kæn-zōng læ-tong-de; tsih-z m-neh lih-fah, ze z feh sön tao ny ing-go

ming-'ô. ¹⁴ Dæn-z dzong Üô-tông ih-dzih tao Mo-si, ziu-z keh-sing m-neh tsiao Üô-tông væn-fah-go yang-shih ka væn-ze cü-kwu, yiu si tso wông kwun-djü gyi-lah: Üô-tông z 'eo-læ Cü-kwu-go ing-tsing.

¹² 所以正像從一個人有罪走進世間上，又爲了罪有死，使得死會臨着攏總人，因爲^[1]攏總都有罪。¹³ 嘸得律法之前罪已經來世間上來東了，只是嘸得律法，罪是弗算到人個名下。¹⁴ 但是從亞當一直到摩西，就是箇星嘸得照亞當犯法個樣式介犯罪主顧，有死做王管住其拉。亞當是後來主顧個印證。

[1] *Yiu-teh fæn*, dzæ-ü gyi. 有得翻，在於其。（原註）

¹⁵ Dæn-z keh-go ko-væn feh ziang keh-go eng-s: ziah we-leh ih-go nyig-go ko-væn yiu hyü-to nyig si; Jing-ming-go eng-we teng keh-go sông-s, we-leh Yiæ-su Kyi-toh ih-go Nying-go eng-we, ky'i feh-z yü-kô meo-zing ling-djôh hyü-to nyig ma? ¹⁶ Dzong ih-go nyig væn-ze sô c'ih-læ-go, yia feh ziang keh-go sông-s: ing-we keh-go p'un-tön z dzong ih-go ko-væn s-teh nyig ding-ze; keh-go eng-s z dzong hyü-to ko-væn s-teh nyig sön tsing-dzih. ¹⁷ Tsæ-wô, ziah-z ih-go nyig-go ko-væn s-teh si dzong keh ih-go nyig ka tso wông; 'o-hwông keh-sing teh-djôh kah-nga do-go eng-we teng kong-yi-go eng-sông cü-kwu, k'ao-djôh Yiæ-su Kyi-toh ih-go Nying, dzæ-ü weh-ming feh we yü-kô tso wông ma?

¹⁵ 但是箇個過犯弗像箇個恩賜。若爲了一個人個過犯有許多人死，神明個恩惠等箇個賞賜，爲了耶穌基督一個人個恩惠，豈弗是愈加茂盛臨着許多人嗎？¹⁶ 從一個人犯罪所出來個，也弗像箇個賞賜。因爲箇個判斷是從一個過犯使得人定罪；箇個恩賜是從許多過犯使得人算正直。¹⁷ 再話，若是一個人個過犯使得死從箇一個人介做王，何況箇星得着格外大個恩惠等公義個恩賞主顧，靠着耶穌基督一個人，在於活命弗會愈加做王嗎？

³⁸ Ka k'en-ky'i-læ, tsing-ziang ih-go ko-væn we s-teh long-tsong
nying ding-ze; z-ka ih-go kong-yi yia we s-teh long-tsong nying hao
sön yiu kong-yi, teh-djôh weh-ming. ¹⁹ Tsing-ziang we-leh ih-go nying
we-be *lih-fah*, hyü-to nying z tso ze-nying; z-ka we-leh ih-go Nying i-
jing *lih-fah*, hyü-to nying yia we tso tsing-dzih nying.

¹⁸ 介看起來，正像一個過犯會使得攏總人定罪；是介一個公義也會使得攏總人好算有公義，得着活命。¹⁹ 正像爲了一個人違背律法，許多人是做罪人；是介爲了一個人依順律法，許多人也會做正直人。

²⁰ Lih-fah tsôh-c'ih-læ, s-teh ko-væn to-ky'i-læ. Dæn-z ze to-go u-
sen, eng-we yia kah/nga to-ky'i-læ-de: ²¹ z-ka, tsing-ziang ze tso wÔng
s-teh *nying* si; eng-we k'ao-djôh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh, we-leh
kong-yi, yia z tso wÔng s-teh *nying* teh-djôh üong-yün weh-ming.

²⁰ 律法作出來，使得過犯多起來。但是罪多個烏碎，恩惠也格外多起來了。²¹ 是介，正像罪做王使得人死，恩惠靠着阿拉主耶穌基督，爲了公義，也是做王使得人得着永遠活命。

Lm. VI.

KA-NI ah-lah dza wô? Hao dzing-gyiu væn-ze, s-teh eng-we we to-ky'i-læ ma?

介呢阿拉咋話？好仍舊犯罪，使得恩惠會多起來嗎？

² Tön-tön feh-k'o. Ah-lah kyi-jün ü ze si-de, læ ze-nyih li-hiang dza neng-keo dzing-gyiu weh-tong ni? ³ Ng-lah ky'i feh hyiao-teh, væn-pah ziu Kyi-toh Yiæ-su-go si-li, z ziu Gyi si-go si-li? ⁴ Ka-ni, ah-lah ziu keh si-go si-li z teng Gyi dô-kô tsông-hao; hao s-teh ah-lah we djong-sin weh-tong tso-nying, tsing-ziang Kyi-toh k'ao-djôh *T'in-Vu-*go yüong-wô dzong si-nying li-hiang weh-cün-læ ka. ⁵ Ah-lah ziah-z læ Gyi si-go yang-shih *teng Gyi* dô-kô 'eh-long, læ Gyi weh-cün-læ-go yang-shih yia we *dô-kô 'eh-long*. ⁶ Ing-we hyiao-teh ah-lah-go gyi-nying z *teng Gyi* dô-kô ting-sah læ jih-z-kô-zông, iao djü-mih keh ze-ôh-go kyi-sing, s-teh ah-lah feh we tsæ tso ze-go nu-boh. ⁷ Ing-we si-go cü-kwu z [1]dzong ze li-hiang t'eh-c'ih-de.

² 斷斷弗可。阿拉既然於罪死了，來罪孽裏向咋能夠仍舊活東呢？³ 爾拉豈弗曉得，凡百受基督耶穌個洗禮，是受其死個洗禮？⁴ 介呢，阿拉受箇死個洗禮是等其大家葬好，好使得阿拉會重先活東做人，正像基督靠着天父個榮華從死人裏向活轉來介。⁵ 阿拉若是來其死個樣式等其大家合攏，來其活轉來個樣式也會大家合攏。⁶ 因爲曉得阿拉個舊人是等其大家釘煞來十字架上，要除滅箇罪惡個肌身，使得阿拉弗會再做罪個奴僕。⁷ 因爲死個主顧是從罪裏向脫出了^[1]。

[1] *Peng-veng, t'eh-c'ih ze sön tsing-dzih.* 本文，脫出罪算正直。（原註）

⁹ Næn-kæn ziah-z teng Kyi-toh dô-kô si, ah-lah siang-sing yia we teng Gyi dô-kô weh: ⁹ ing-we ah-lah hyiao-teh Kyi-toh dzong si-nying li-hiang weh-cün-læ, feh we tsæ si, si z feh we tsæ kwun-djü Gyi. ¹⁰ Gyi si, z ü ze si, tsih-yiu ih-tsao: Gyi weh, z ü Jing-ming üong-yün weh-tong. ¹¹ Z-ka-go, ng-lah kæ zi sön zi ü ze z si-nying; dzæ-ü ah-lah Cü Kyi-toh Yiæ-su kæ zi sön zi ü Jing-ming z weh-nying.

⁸ 難間若是等基督大家死，阿拉相信也會等其大家活。⁹ 因爲阿拉曉得基督從死人裏向活轉來，弗會再死，死是弗會再管住其。¹⁰ 其死，是於罪死，只有一遭。其活，是於神明永遠活東。¹¹ 是介個，爾拉該自算自於罪是死人，在於阿拉主基督耶穌該自算自於神明是活人。

¹² Keh-lah læ ng-lah we si go kyi-sing li-hyiang m-nao peh ze tso wōng, ky'i i-jing gyi, tso-dzing kyi-sing-go s-yüôh; ¹³ yia m-nao pô ng-lah-go pah-t'i tōng fi-li-go [1]kô-sang kwe peh ze: tsong iao pô zi, ziang si-nying li-hyiang weh-cün-læ-go, kwe peh Jing-ming; ping-ts'ia pô zi-go pah-t'i tōng tsing-dzih-go kô-sang, voh-z Jing-ming. ¹⁴ Ze feh we kwun-djü ng-lah; ing-we ng-lah feh-z joh-ü lih-fah-go ming-'ô, z joh-ü eng-we-go ming-'ô.

¹² 箇拉來爾拉會死個肌身裏向嚦得好撥罪做王，去依順其，做成肌身個私慾，¹³ 也嚦得好把爾拉個百體當非禮個家生^[1]歸撥罪。總要把自——像死人裏向活轉來個——歸撥神明。並且把自個百體當正直個家生，服侍神明。¹⁴ 罪弗會管住爾拉，因爲爾拉弗是屬於律法個名下，是屬於恩惠個名下。

[1] 'Ôh wô, kyüing-ky'i. 或話，君器。（原註）

¹⁵ Ka-ni, kyi-jün feh joh-ü lih-fah-go ming-'ô, z joh-ü eng-we-go ming-'ô, ah-lah hao ky'i væn-ze feh?

¹⁵ 介呢，既然弗屬於律法個名下，是屬於恩惠個名下，阿拉好去犯罪弗？

Tön-tön feh-k'o. ¹⁶ Ky'i feh hyiao-teh, ng-lah pô zi kwe peh jü tso nu-boh ky'i i-jing gyi, ng-lah z sô i-jing cü-kwu-go nu-boh; 'ôh-tsia tso ze-go nu-boh kwe-ü si, 'ôh-tsia tso i-jing-go nu-boh kwe-ü kong-yi? ¹⁷

To-zia Jing-ming, ng-lah *zin-deo* se-tsih tso ze-go nu-boh, *næn-kæn* z dzong sing-li [1]i-jing sô djün-ziu ng-lah keh dao-li-go kwe-mo: ¹⁸ kyi-jün dzong ze-go siu-'ô sih-fông-de, ziu tso kong-yi-go nu-boh. ¹⁹ Ngô, we-leh ng-lah nyüoh-sing-go no-ziah, tsiao shü-dzing ka kông: tsing-ziang *zin-deo* ng-lah z pô zi-go pah-t'i kwe peh ūe-u teng fi-li tso nu-boh, ky'i tso fi-li-go z-ken; yin-dzæ yia kæ pô zi-go pah-t'i kwe peh kong-yi tso nu-boh, ky'i tso sing-jün-go z-ken. ²⁰ Ing-we ng-lah tso ze-go nu-boh z-'eo, z [2]feh tso kong-yi-go nu-boh. ²¹ Ng-lah ka z-'eo læ-kæn tso yin-dzæ sô wÔng-k'ong-go z-ken, yiu soh-go dao-dzing ni? keh-sing z-ken-go kwe-keng z si. ²² Dæn-z næn-kæn ng-lah kyi-jün z dzong ze-go siu-'ô sih-fông, tso Jing-ming-go nu-boh; sing-jün-go z-ken z ng-lah-go dao-dzing, gyi-go kwe-keng z üong-yün weh-ming. ²³ Ing-we ze-go kong-din z si; Jing-ming-go eng-s, dzæ-ü ah-lah Cü Kyi-toh Yiæ-su, z üong-yün weh-ming.

斷斷弗可。¹⁶ 豈弗曉得，爾拉把自歸撥誰做奴僕去依順其，爾拉是所依順主顧個奴僕。或者做罪個奴僕歸於死，或者做依順個奴僕歸於公義？¹⁷ 多謝神明，爾拉前頭雖即做罪個奴僕，難間是從心裏依順所傳授爾拉箇道理個規模^[1]。¹⁸ 既然從罪個手下釋放了，就做公義個奴僕。¹⁹ 我，爲了爾拉肉身個懦弱，照世情介講。正像前頭爾拉是把自個百體歸撥穢污等非禮做奴僕，去做非禮個事幹；現在也該把自個百體歸撥公義做奴僕，去做聖善個事幹。²⁰ 因爲爾拉

做罪個奴僕時候，是弗做公義個奴僕^[2]。²¹ 爾拉介時候來間做現在所惶恐個事幹，有啥個陶成呢？箇星事幹個歸根是死。²² 但是難間爾拉既然是從罪個手下釋放，做神明個奴僕，聖善個事幹是爾拉個陶成，其個歸根是永遠活命。²³ 因爲罪個工鈿是死，神明個恩賜，在於阿拉主基督耶穌，是永遠活命。

[1] *Tsiao Peng-veng, dao-li z tōng su-ts, i-jing dao-li cü-kwu ziang yiang-ko-liao-go dong-shü tao lœ su-ts li-hyiang cü-c'ih-go ka.* 照本文，道理是當塑子，依順道理主顧像煬過了個銅水倒來塑子裏向鑄出個介。（原註）

[2] *'Oh wô, ih-ngæn m-neh kong-yi.* 或話，一眼嚥得公義。（原註）

Lm. VII.

Hyüong-di, (ngô z teng hyiao-teh lih-fah go cü-kwu kông-go,) ngalah ky'i feh hyiao-teh ih-go nyung wa weh-tong z-'eo z voh lih-fah kækwun? ² Tsiao lih-fah, nen-nyüing wa weh-tong, lao-nyüing z teng gyi kyih-long-liao-go; nen-nyüing ziah si-de, gyi ziu t'eh-c'ih nen-nyüing-go lih-fah. ³ Ka-ni, nen-nyüing wa weh-tong, ziah kô peh bih-nying, ziu iao sön kæn-vu; nen-nyüing ziah si-de, gyi z t'eh-c'ih keh-go lih-fah, ziu-z kô peh bih-nying, yia feh sön kæn-vu. ⁴ Sô-yi, ngô hyüong-di, Kyi-toh-go kyi-sing z s-teh ng-lah ü lih-fah si; hao kô peh bih-

nying, ziu-z keh-we dzong si-nying li-hyiang weh-cün-læ-go Cü-kwu, s-teh ah-lah hao kyih ko-ts kwe *yüong-wô* peh Jing-ming.⁵ Ah-lah wa læ nyüoh-sing-li z-'eo, keh-sing k'ao-djôh lih-fah ka *fah-c'ih-læ* ze-ôh-go s-yüôh z 'ang-dong læ ah-lah pah-t'i li-hyiang, ky'i kyih ko-ts kwe-ü si.⁶ Dæn-z yin-dzæ [1]ah-lah kyi-jün z si-de, yi-zin sô voh-go lih-fah z t'eh-c'ih-de: z-ka, ah-lah feh *yüong veng-z-go* gyiu fah-ts, z *yüong ling-ky'i-go* sing *fah-ts* voh-z *Jing-ming*.

兄弟，（我是等曉得律法個主顧講個，）爾拉豈弗曉得一個人還活東時候是服律法該管？²照律法，男嬤還活東，老嬤是等其結攏了個；男嬤若死了，其就脫出男嬤個律法。³介呢，男嬤還活東，若嫁撥別人，就要算姦婦；男嬤若死了，其是脫出箇個律法，就是嫁撥別人，也弗算姦婦。⁴所以，我兄弟，基督個肌身是使得爾拉於律法死，好嫁撥別人，就是箇位從死人裏向活轉來個主顧，使得阿拉好結果子歸榮華撥神明。⁵阿拉還來肉身裏時候，箇星靠着律法介發出來罪惡個私慾是行動來阿拉百體裏向，去結果子歸於死。⁶但是現在阿拉既然是死了^[1]，以前所服個律法是脫出了。是介，阿拉弗用文字個舊法子，是用靈氣個新法子服侍神明。

[1] *Yiu-teh wô*, ah-lah z t'eh-c'ih lih-fah, feh voh gyi kæ-kwun; ing-we, kông-tao sô kwun-djü ah-lah, z yi-kying si-de. 有得話，阿拉是脫出律法，弗服該管；因爲——講到所管住阿拉——是已經死了。（原註）

⁷ KA-NI, ah-lah dza wô? Lih-fah z-go ze-ôh ma?

⁷ 介呢，阿拉咋話？律法是個罪惡嗎？

Tön-tön feh-z. Dæn-z m̄-teh lih-fah, ngô z feh hyiao-teh ze: ziah lih-fah feh wô, “Feh-k’o sang t’en-sing,” [C. 2O. 17.] ngô z feh hyiao-teh t’en-sing.⁸ Tsih-z ze ts’ing-ts’-kyi-we pô keh-diao lih-fah læ ngô sing-li sang-c’ih pah-iang t’en-sing læ: ing-we m-neh lih-fah, ze z si-go.⁹ Zin-deo, m-neh lih-fah, ngô z weh-go; keh-diao lih-fah ih læ, ze weh-de, ngô ziu si-de:¹⁰ wa-yiu iao s-teh nyiing weh go keh-diao lih-fah, ngô ziu teh-cü z long-c’ih si læ.¹¹ Ing-we ze ts’ing-ts’-kyi-we pô keh-diao lih-fah læ mi-’ôh ngô, yi pô gyi long-sah ngô.¹² Z-ka, lih-fah z sing-jün; keh ih-diao yia z sing-jün, yi kong-dao, yi hao.

斷斷弗是。但是喰得律法，我是弗曉得罪。若律法弗話，「弗可生貪心。」我是弗曉得貪心。⁸ 只是罪趁此機會把箇條律法來我心裏生出百樣貪心來。因爲喰得律法，罪是死個。⁹ 前頭，喰得律法，我是活個。箇條律法一來，罪活了，我就死了。¹⁰ 還有要使得人活個箇條律法，我就得知是弄出死來。¹¹ 因爲罪趁此機會把箇條律法來迷惑我，又把其弄煞我。¹² 是介，律法是聖善。箇一條也是聖善，又公道，又好。

¹³ Ka-ni, kyi-jün z hao-go, soh yiu s-teh ngô si ma? Bing m-neh: z ze peh ngô si; s-teh ze, pô keh hao-hao lih-fah long ngô si, we ming-

ming hyin-c'ih-læ z-go ze; yi s-teh ze we-leh keh-diao lih-fah we ôh tao gyih-deo.¹⁴ Ah-lah hyiao-teh lih-fah z ling-leh-kying-go: ngô z joh-ü nyüoh-sing, yi-kying ma peh ze tso nu-boh.¹⁵ Ing-we ngô tso-go z-ken ngô z feh [1]hyiao-teh; ngô sô iao tso go, ngô feh ky'i tso; ngô sô k'eh-ts'eng-go, fæn-cün ky'i tso.¹⁶ Ngô sô feh iao tso go z-ken ziah-z ky'i tso, keh z ngô te-tsing lih-fah z hao-go.¹⁷ Ka k'en-ky'i-læ, keh-sing z-ken feh-z ngô læ-tih tso, z deng læ ngô li-hyiang keh-go ze *læ-tih tso*.

¹³ 介呢，既然是好個，啥有使得我死嗎？並喰得。是罪撥我死，使得罪，把箇好好律法弄我死，會明明顯出來是個罪，又使得罪爲了箇條律法會惡到極頭。¹⁴ 阿拉曉得律法是靈勒緊個。我是屬於肉身，已經賣撥罪做奴僕。¹⁵ 因爲我做個事幹我是弗曉得^[1]。我所要做個，我弗去做；我所刻付個，反轉去做。¹⁶ 我所弗要做個事幹若是去做，箇是我對證律法是好個。¹⁷ 介看起來，箇星事幹弗是我來的做，是庵來我裏向箇個罪來的做。

[1] 'Ôh wô, cong-i; k'en S. 1. 6. 或話，中意；看 S. 1. 6. (原註)

¹⁸ Ngô hyiao-teh læ ngô li-hyiang, ziu-z læ ngô nyüoh-sing li-hyiang, m-kao soh-go hao deng-tih: iao tso hao go sing ngô z yiu-go; tsih-z dza tso-c'ih keh-go hao læ, ngô tang-sön-feh-c'ih.¹⁹ Ngô sô iao tso go hao z-ken, ngô feh ky'i tso; ngô sô feh iao tso go ūa z-ken, ngô

fæn-cün ky'i tso.²⁰ Ngô sô feh iao tso go z-ken ziah-z læ-tih tso, keh feh-z ngô-zi læ-tih tso, z deng læ ngô li-hyiang keh-go ze *læ-tih tso*.

¹⁸ 我曉得來我裏向，就是來我肉身裏向，嚦告啥個好庵的。要做好個心我是有個。只是咋做出箇個好來，我打算弗出。¹⁹ 我所要做的事幹，我弗去做；我所弗要做個壞事幹，我反轉去做。²⁰ 我所弗要做個事幹若是來的做，箇弗是我自來的做，是庵來我裏向箇個罪來的做。

²¹ Ka-ni, ngô teh-cü yiu ih-go lih-fah læ-tih; ziu-z, ng iao tso hao z-'eo, ū ziu teng ngô dô-kô læ-tong. Tsiao ngô li-deo-go ling-sing, ngô z cong-i Jing-ming-go lih-fah: ²³ tsih-z k'en-kyin læ ngô pah-t'i li-hyiang yiu bih-go lih-fah, teng ngô ling-sing-go lih-fah dô-kô tsang-teo, ngang-k'ô ngô i-dzong pah-t'i li-hyiang keh ze-go lih-fah.

²¹ 介呢，我得知有一個律法來的。就是，爾要做得時候，壞就等我大家來東。照我裏頭個靈性，我是中意神明個律法。²³ 只是看見來我百體裏向有別個律法，等我靈性個律法大家爭鬥，硬柯我依從百體裏向箇罪個律法。

²⁴ Ngô tso-nying dza kw'u! jü neng-keo kyi ngô t'eh-diao keh [1]s-teh ngô si go kyi-sing? ²⁵ Ngô ken-zia Jing-ming, k'ao-djôh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh hao t'eh-diao.

²⁴ 我做人咋苦！誰能夠救我脫掉箇使得我死個肌身^[1]？²⁵ 我感謝神明，靠着阿拉主耶穌基督好脫掉。

[1] 'Ôh wô, iao si go kyi-sing. 或話，要死個肌身。（原註）

Ka k'en-ky'i-læ, ngô-zi, kông-tao ling-sing, z voh Jing-ming-go lih-fah; kông-tao nyüoh-sing, z voh ze-go lih-fah.

介看起來，我自，講到靈性，是服神明個律法；講到肉身，是服罪個律法。

Lm. VIII.

SÔ-YI næn-kæn keh-sing dzæ-ü Kyi-toh Yiæ-su feh tsiao nyüoh-sing, z tsiao Sing-Ling ka tso-go cü-kwu, tu z 'ao-vu ding-ze go.² Ing-we keh weh-ming-go Ling, Gyi-go lih-fah dzæ-ü Kyi-toh Yiæ-su z yi-kying sih-fông ngô hao t'eh-c'ih keh ze-ôh teng si-go lih-fah.³ Lih-fah sô feh neng-keo tso, (ing-we nyüoh-sing s-teh lih-fah m-lih-liang,) Jing-ming yi-kying tso-ko-de; Gyi ts'a Gyi-zi-go Ng-ts dzing-leh yiu-ze-go nyüoh-sing-go siang-mao, yi tso joh-ze-go tsi-veh, z-ka læ nyüoh-sing li-hyiang p'un-tön ze:⁴ s-teh lih-fah-go kong-yi hao tso-dzing læ ah-lah, feh tsiao nyüoh-sing, z tsiao Sing-Ling ka tso cü-kwu-go li-hyiang.

所以難間箇星在於基督耶穌弗照肉身，是照聖靈介做個主顧，都是毫無定罪個。² 因爲箇活命個靈，其個律法在於基督耶穌是已經釋放我好脫出箇罪惡等死個律法。³ 律法所弗能夠做，（因爲肉身使得律法喚力量，）神明已經做過了。其差其自個兒子成了有罪個肉身個相貌，又做贖罪個祭物，是介來肉身裏向判斷罪。⁴ 使得律法個公義好做成來阿拉，弗照肉身，是照聖靈介做主顧個裏向。

⁵ Keh-sing joh-ü nyüoh-sing go z liu-sing nyüoh-sing-go z-ken; keh-sing joh-ü Sing-Ling go z liu-sing Sing-Ling-go z-ken. ⁶ Liu-sing nyüoh-sing go sing z si; liu-sing Sing-Ling go sing z weh-ming teng en-tæn. ⁷ Ing-we liu-sing nyüoh-sing go sing z ün-'eng Jing-ming; z feh voh Jing-ming-go lih-fah, ping-ts'ia feh neng-keo voh gyi: ⁸ keh-sing dzæ-ü nyüoh-sing go cü-kwu yia feh neng-keo peh Jing-ming hwun-hyi.

⁵ 箇星屬於肉身個是留心肉身個事幹，箇星屬於聖靈個是留心聖靈個事幹。⁶ 留心肉身個心是死，留心聖靈個心是活命等安耽。⁷ 因爲留心肉身個心是怨恨神明，是弗服神明個律法，並且弗能够服其。⁸ 箇星在於肉身個主顧也弗能够撥神明歡喜。

⁹ Dæn-z ng-lah feh-z dzæ-ü nyüoh-sing, z dzæ-ü Sing-Ling, jü-ko Jing-ming-go Ling z deng læ ng-lah li-hiang. Ziah m̄-teh Kyi-toh-go Ling, ziu feh-z Kyi-toh-go nyung. ¹⁰ Kyi-toh ziah-z læ ng-lah li-hiang,

kyi-sing we-leh ze z si-go, ling-sing we-leh kong-yi z-go weh-ming.¹¹
S-teh Yiæ-su dzong si-nying li-hyiang weh-cün-læ go *Jing-ming*, Gyi-
go Ling ziah deng læ ng-lah li-hyiang, s-teh Kyi-toh dzong si-nying li-
hyiang weh-cün-læ keh-we *Jing-ming*^[1] we yüong ng-lah li-hyiang
deng-tih Gyi-zi-go Ling s-teh ng-lah iao si go kyi-sing yia we weh.

⁹ 但是爾拉弗是在於肉身，是在於聖靈，如果神明個靈是庵來
爾拉裏向。若喚得基督個靈，就弗是基督個人。¹⁰ 基督若是來爾拉
裏向，肌身爲了罪是死個，靈性爲了公義是個活命。¹¹ 使得耶穌從
死人裏向活轉來個神明，其個靈若庵來爾拉裏向，使得基督從死人
裏向活轉來箇位神明會用爾拉裏向庵的其自個靈使得爾拉要死個肌
身也會活^[1]。

[1] 'Oh wô, we-leh ng-lah li-hyiang deng-tih Gyi-zi-go Ling, we s-teh ng-lah iao
si go kyi-sing yia hao weh. 或話，爲了爾拉裏向庵的其自個靈，會使得爾拉要死個
肌身也好活。（原註）

¹² KA k'en-ky'i-læ, hyüong-di, ah-lah-go meng-veng feh-z i
nyüoh-sing, tsiao nyüoh-sing ka tso-nying.¹³ Ng-lah ziah tsiao nyüoh-
sing ka tso-nying, tsiang-læ we si: ziah-z k'ao-djôh *Sing-Ling* s-teh kyi-
sing-go s-yüôh si, ng-lah we weh.¹⁴ Ing-we væn-pah be *Jing-ming*-go
Ling sô ying-dao cü-kwu, keh ziu-z *Jing-ming*-go ng-ts.¹⁵ Ng-lah feh-z
tsih-ziu nu-boh-go ling tsæ ky'i p'ô-gyü; z tsih-ziu ling-ts-go *Ling*;

dzæ-ü Gyi ah-lah eo-ky'i-læ, "Ah-pô, Ah-tia." ¹⁶ Sing-Ling Zi tso tsing peh ah-lah-go ling hyiao-teh ah-lah z Jing-ming-go ng-ts. ¹⁷ Kyi-jün tso-leh ng-ts, yia z tsih-dæ-go; z Jing-ming-go tsih-dæ ng-ts, teng Kyi-toh dô-kô tsih-dæ-go; ziah-z næn-kæn teng Gyi dong ziu kw'u-næn, s-teh ah-lah tsiang-læ yia hao teng Gyi dong hyiang yüong-wô.

¹² 介看起來，兄弟，阿拉個門份弗是依肉身，照肉身介做人。

¹³ 爾拉若照肉身介做人，將來會死。若是靠着聖靈使得肌身個私慾死，爾拉會活。¹⁴ 因爲凡百被神明個靈所引導主顧，箇就是神明個兒子。¹⁵ 爾拉弗是接受奴僕個靈再去怕懼，是接受領子個靈，在於其阿拉謳起來，「阿爸，阿爹。」¹⁶ 聖靈自做對證撥阿拉個靈曉得阿拉是神明個兒子。¹⁷ 既然做了兒子，也是接代個。是神明個接代兒子，等基督大家接代個。若是難間等其同受苦難，使得阿拉將來也好等其同享榮華。

¹⁸ Ngô ts'eng-ts'eng kying-si-go kw'u-næn pi-feh-teh tsiang-læ ah-lah sing-zōng iao hyin-c'ih-læ go yüong-wô. ¹⁹ Zao-c'ih-læ-go tong-si tu z næ-sing teng-dæ, hyüih-sing siang-vông Jing-ming-go ng-nô hyin-c'ih-læ. ²⁰ Zao-c'ih-læ-go tong-si z kwe-voh hyü-hwô; feh-z dzing-nyün-go, z we-leh keh-we s-teh gyi kwe-voh go Cü-kwu; wa-yiu ih-go siang-vông dzeng-tih; ²¹ ing-we zao-c'ih-læ-go tong-si yia we teh-djôh sih-fông t'eh-c'ih keh iao wæ-diao go næn-deo, ky'i teh-djôh

Jing-ming ng-nô-go yüong-wô keh sih-fông-go *hao-c'ü*.²² Ah-lah hyiao-teh [1]væn-pah zao-c'ih-læ-go tong-si tu z dô-kô 'æ-sing-t'æn-ky'i, dô-kô ky'üoh seng-ts'æn-go kw'u-deo, ih-dzih tao næn-kæn.²³ Feh tæn-tsih ka, ziu-z ah-lah zi, se-tsih teh-djôh *Sing-Ling* tso zông-sing ko-ts go, ah-lah zi yia sing-li 'æ-sing-t'æn-ky'i, læ-tih teng-dæ ling-ts-go hao-c'ü, ziu-z ah-lah kyi-sing c'ü-joh-go z-ken.²⁴ Ing-we ah-lah z k'ao-djôh siang-vông teh-djôh kyiu: ziah-z ngæn-kyin-go siang-vông, feh sön siang-vông; nying sô k'en-kyin-go, wa-yiu soh-go siang-vông ni?²⁵ Ah-lah ziah-z siang-vông sô m-neh k'en-kyin-go, ziu we næ-sing teng-dæ gyi.

¹⁸ 我忖忖今世個苦難比弗得將來阿拉身上要顯出來個榮華。¹⁰
造出來個東西都是耐心等待，血心想望神明個兒因顯出來。²⁰ 造出來個東西是歸服虛花。弗是情願個，是爲了箇位使得其歸服個主顧，還有一個想望存的。²¹ 因爲造出來個東西也會得着釋放脫出箇要壞掉個難頭，去得着神明兒因個榮華箇釋放個好處。²² 阿拉曉得凡百造出來個東西^[1]都是大家嘻聲嘆氣，大家喫生產個苦頭，一直到難間。²³ 弗單只介，就是阿拉自，雖即得着聖靈做嘗新果子個，阿拉自也心裏嘻聲嘆氣，來的等待領子個好處，就是阿拉肌身取贖個事幹。²⁴ 因爲阿拉是靠着想望得着救。若是眼見個想望，弗算想望。人所看見個，還有啥個想望呢？²⁵ 阿拉若是想望所嚥得看見個，就會耐心等待其。

[1] 'Ôh wô, væn-veh. 或話，萬物。（原註）

²⁶ Ping-ts'ia Sing-Ling yia z pông-dzu ah-lah-go nyün-ziah: kæ gyiu soh-si, kæ dza gyiu-fah, ah-lah z feh hyiao-teh; z Sing-Ling Zi we pô kông-feh-c'ih-go t'æn-sih t'i ah-lah gyiu. ²⁷ Tsih-yiu dzô-ts'ah nyîng-go sing keh-we Jing-ming, Gyi z hyiao-teh Sing-Ling-go i-s; ing-we Sing-Ling z tsiao Jing-ming-go ts-i t'i sing-du læ-tih gyiu.

²⁶ 並且聖靈也是幫助阿拉個軟弱。該求啥西，該咋求法，阿拉是弗曉得。是聖靈自會把講弗出個嘆息替阿拉求。²⁷ 只有查察人個心箇位神明，其是曉得聖靈個意思，因爲聖靈是照神明個旨意替聖徒來的求。

²³ Ping-ts'ia ah-lah hyiao-teh væn-pah z-ken tu z kwe-long kô ih-c'ü peh æ-kying Jing-ming cü-kwu, ziu-z tsiao Gyi ts-i sô dziao-læ-go.
²⁹ Ing-we Gyi sô yü-sin hyiao-teh-go, yia yü-sin ding-kwe peh gyi-lah hao teng Gyi Ng-ts-go ying-ziang ih-tyang siang-mao, s-teh Gyi læ hyü-to hyüong-di li-hyiang hao tso Tsiang-ts. ³⁰ Gyi sô yü-sin ding-kwe-go, yia dziao gyi læ: sô dziao-læ-go, yia sön gyi tsing-dzih: sô sön tsing-dzih go, yia s-peh gyi yüong-wô.

²⁸ 並且阿拉曉得凡百事幹都是歸攏加益處撥愛敬神明主顧，就是照其旨意所召來個。²⁹ 因爲其所預先曉得個，也預先定規撥其拉好等其兒子個形象一樣相貌，使得其來許多兄弟裏向好做長子。³⁰

其所預先定規個，也召其來。所召來個，也算其正直。所算正直個，也賜撥其榮華。

³¹ Ka-ni, kōng-tao keh-sing z-ken, ah-lah dza wô? Yiu Jing-ming pao-yiu ah-lah, jü we tso ah-lah-go te-deo? ³² Jing-ming kyi-jün m-neh feh-sô-teh Gyi-zi-go Ng-ts, z dæ ah-lah cong-nying song-diao, ky'i feh we pô væn-pah hao-c'ü lin Gyi dô-kô s-peh ah-lah? ³³ Jing-ming sô t'iao-shün-go, jü hao kao gyi zōng? Z Jing-ming sön gyi tsing-dzih. ³⁴ Jü hao ding gyi ze? Kyi-toh yi-kying si-de, hwông-ts'ia weh-cün-læ-de, Gyi z læ Jing-ming-go jing-siu-pin, yi z t'i ah-lah læ-tih gyiu. ³⁵ Jü we s-teh ah-lah teng Kyi-toh-go æ-sih-sing kah-k'æ ma? wa-z wæn-næn, kw'eng-kw'u, pih-'æ, kyi-hwông, c'ih-poh, ngwe-hyin, tao-ts'iang ma? ³⁶ (Ziang yiu sia-tih, wô, “We-leh Ng, ah-lah djün-nyih be long-sah; sön ziang iao sah go yiang ka.” [S. 44. 22.]) ³⁷ Fæn-cün,” læ keh-sing væn-pah z-ken cong-nyiang, k'ao-djôh keh-we æ-sih ah-lah go Cü-kwu, ah-lah long-do teh-sing. ³⁸ Ngô z k'ao-jih siang-sing, feh-leng si, weh, feh-leng t'in-s, kyüing-wông, kwun-tsiang, feh-leng yin-dzæ z-ken, tsiang-læ z-ken, ³⁹ 'ôh-tsia kao, 'ôh-tsia ti, 'ôh-tsia bih-yiang zao-c'ih-læ-go tong-si, tu feh neng-keo s-teh ah-lah teng Jing-ming-go æ-sih-sing kah-k'æ; keh-go æ-sih-sing z dzæ-ü ah-lah Cü Kyi-toh Yiæ-su ka hyin-c'ih-læ-go.

³¹ 介呢，講到箇星事幹，阿拉咋話？有神明保佑阿拉，誰會做阿拉個對頭？³² 神明既然喰得弗捨得其自個兒子，是代阿拉衆人送掉，豈弗會把凡百好處連其大家賜撥阿拉？³³ 神明所挑選個，誰好告其狀？是神明算其正直。³⁴ 誰好定其罪？基督已經死了，況且活轉來了，其是來神明個順手邊，又是替阿拉來的求。³⁵ 誰會使得阿拉等基督個愛惜心隔開嗎？還是患難、困苦、逼害、飢荒、出膊、危險、刀槍嗎？³⁶（像有寫的，話：「爲了爾，阿拉全日被弄煞，算像要殺個羊介。」[S. 44. 22.]）³⁷ 反轉，來箇星凡百事幹中央，靠着箇位愛惜阿拉個主顧，阿拉弄大得勝。³⁸ 我是靠實相信，弗論死、活，弗論天使、君王、官長，弗論現在事幹，將來事幹，³⁹ 或者高，或者低，或者別樣造出來個東西，都弗能夠使得阿拉等神明個愛惜心隔開。箇個愛惜心是在於阿拉主基督耶穌介顯出來個。

Lm. IX.

NGÔ dzæ-ü Kyi-toh kōng tsing-wô, feh kōng-kô-wô, ngô-go liang-sing dzæ-ü Sing-Ling yia z teng ngô tso te-tsing,² ngô yiu do-do iu-meng, sing-li z-k'eh næn-ko.³ We-leh ngô hyüong-di, tsiao nyüoh-sing k'en-læ z ngô ts'ing-dzoh-go, ziu-z^[1]teng Kyi-toh djih-k'æ ngô yia dzing-nyün-go.⁴ Gyi-lah z Yi-seh-lih nying; ling-ts-go hao-c'ü,

teng kwōng-ming-go yüong-wô, keh-sing *shih-lih-go* [2]iah, teng sô s-lôh-go lih-fah, voh-z *Jing-ming* go li-tsih, teng keh-sing ing-hyü, tu z gyi-lah-go; ⁵ keh-sing tsu-tsong z gyi-lah-go; Kyi-toh tsiao nyüoh-sing k'en-læ yia z c'ih-ü gyi-lah go: Gyi z væn-veh-ts-zông üong-yün kæ tsæn-me go *Jing-ming*. Üô-meng.

我在於基督講真話，弗講假話，我個良心在於聖靈也是等我做對證，² 我有大大憂悶，心裏時刻難過。³ 爲了我兄弟，照肉身看來是我親族個，就是等基督絕開^[1]我也情願個。⁴ 其拉是以色列人。領子個好處，等光明個榮華，箇星設立個約^[2]，等所賜落個律法，服侍神明個禮節，等箇星應許，都是其拉個。⁵ 箇星祖宗是其拉個，基督照肉身看來也是出於其拉個。其是萬物之上永遠該讚美個神明。亞們。

[1] 'Ôh wô, be tsiu-mô-go, teng Kyi-toh djih-k'æ. 或話，被咒罵個，等基督絕開。（原註）

[2] 'Ôh wô, yi-coh. 或話，遺囑。（原註）

⁶ Ngô bing feh-z wô *Jing-ming-go* shih-wô feh sön-su. Ing-we c'ih-ü Yi-seh-lih cü-kwu vi-pih tu z Yi-seh-lih *nying*: ⁷ yia vi-pih, we-leh tso Üô-pah-lah-hen-go 'eo-dæ, tu z-go ng-nô; z wô, "Dzong Yi-sah ka læ-go hao sön ng-go 'eo-dæ." [Ts. 21. 12.] ⁸ Keh ziu-z wô, Feh-z keh-sing nyüoh-sing-go ng-nô tso *Jing-ming-go* ng-nô; z ing-hyü-go

ng-nô hao sön 'eo-dæ.⁹ Ing-we sô wô, "Tao keh-go z-'eo Ngô læ-gyi, Sah-lah pih-ding yiu ng-ts," [Ts. 18. 1, 14.] keh-go shih-wô z-go ing-hyü.¹⁰ Fi-dæn z-ka: wa-yiu Li-pah-kyüô dzong ih-go nyding, ziu-z ah-lah tsu-tsong Yi-sah, yiu sing-yüing;¹¹ *gyi liang na-hwun* feh-zing sang-c'ih, hao-tæ wa feh-zing tso-c'ih-læ, (s-teh Jing-ming tsiao Gyi kæn-shün-go ts-i sô ding-kwe-go hao sön-su; feh-z c'ih-ü *nying-go* 'ang-we, z c'ih-ü dziao gyi læ Cü-kwu-go *cü-i* 😊¹² *CÜ teng* Li-pah-kyüô wô, "Do-go we voh-z siao-go." [Ts. 25. 23.]¹³ Ziang yiu sia-tih, wô, "Yüô-kôh z Ngô æ-sih-go, Yi-sao z Ngô u-su-go." [Ml. 1.22, 3.]

⁶ 我並弗是話神明個說話弗算數。因為出於以色列主顧未必都是以色列人。⁷ 也未必，爲了做亞伯拉罕個後代，都是個兒囡。是話，「從以撒介來個好算爾個後代。」[Ts. 21. 12.]⁸ 箇就是話，弗是箇星肉身個兒囡做神明個兒囡。是應許個兒囡好算後代。⁹ 因爲所話，「到箇個時候我來其，撒拉必定有兒子，」[Ts. 18. 1, 14.] 箇個說話是個應許。¹⁰ 非但是介。還有利百加從一個人，就是阿拉祖宗以撒，有身孕。¹¹ 其兩奶花弗曾生出，好歹還弗曾做出來，（使得神明照其揀選個旨意所定規個好算數。弗是出於人個行爲，是出於召其來主顧個主意。）¹² 主等利百加話，「大個會服侍小個。」[Ts. 25. 23.]¹³ 像有寫的，話，「雅各是我愛惜個，以掃是我惡憤個。」[Ml. 1.22, 3.]

¹⁴ Ka-ni, ah-lah dza wô? Jing-ming yiu feh kong-dao ma? Bing m-neh. ¹⁵ Gyi teng Mo-si z-ka wô, “Ngô iao æ-lin jü, ziu æ-lin jü; Ngô iao yüong dz-pe-sing tao jü, ziu tao jü.” [C. 33. 19.] ¹⁶ Ka k'en-ky'i-læ, feh-z dzong zi-go cü-i, yia feh-z dzong zi-go peng-gying, z dzong Jing-ming-go æ-lin-sing *hao teh-djôh*. ¹⁷ Sing-shü teng Fah-lao yiu ka wô, “Ngô sô-yi kyü ng zông, z deh-we iao læ ng-go sing-zông hyin-c'ih Ngô neng-ken, yi hao peh Ngô ming-deo læ pin-t'in-'ô yang-k'æ-ky'i.” [C. 9. 16.] ¹⁸ Ka k'en-ky'i-læ, *Jing-ming* iao œ-lin jü, ziu æ-lin jü; iao *ngang* jü-go *sing-dziang*, ziu *ngang* jü-go *sing-dziang*.

¹⁴ 介呢，阿拉咋話？神明有弗公道嗎？並喫得。¹⁵ 其等摩西是介話，「我要哀憐誰，就哀憐誰；我要用慈悲心到誰，就到誰。」[C. 33. 19.] ¹⁶ 介看起來，弗是從自個主意，也弗是從自個奔競，是從神明個哀憐心好得着。¹⁷ 聖書等法老有介話，「我所以舉爾上，是特爲要來爾個身上顯出我能幹，又好撥我名頭來遍天下揚開去。」[C. 9. 16.] ¹⁸ 介看起來，神明要哀憐誰，就哀憐誰；要硬誰個心腸，就硬誰個心腸。

¹⁹ Ng ziu we teng ngô wô, “Gyi dza-we wa hao tsah-be *ah-lah*? Gyi-go ts-i jü hao tsu-leh-djü?”

¹⁹ 爾就會等我話，「其咋會還好責備阿拉？其個旨意誰好阻勒住？」

²⁰ Ng-noh ny ing tao-ti sön jü hao ^[1]pæn-poh Jing-ming ma? Tso-c'ih-go tong-si næn-dao hao teng tso-go cü-kwu wô, “Dza-we tso-leh ngô ka siang-mao?” ²¹ Na-nyi ky'i feh-z siao-yiao s-vu tso-cü, tso-dön li-hiang ze gyi ih-ylang tso-c'ih kwe-djong yüong-dziang go ky'i-ming, ih-ylang *tso-c'ih* pe-zin yüong-dziang go *ky'i-ming*? ²² ‘O-hwōng Jing-ming iao hyin-c'ih Gyi ô-wông, peh ny ing hyiao-teh Gyi neng-ken, ziah-z diah-kyiu kw'un-shü keh-sing kæ ô-wông, yi-kying p'e-bæn iao mih-diao go ky'i-ming, ——^{23, 24} wa-ylu keh-sing teh-djôh æ-lin go, *Jing-ming* sô yü-be ziu yüong-wô go ky'i-ming, (ziu-z ah-lah be Gyi diao-læ go cü-kwu, fi-dæn Yiu-t'a ny ing, yia z bih-koh-nying,) *Jing-ming* ziah-z læ ah-lah sing-zông iao hyin-c'ih Gyi fu-tsoh-go yüong-wô, ——*ylu soh-go hao wô ni?*

²⁰ 爾儂人到底算誰，好扳駁^[1]神明嗎？做出個東西難道好等做個主顧話，「咋會做勒我介相貌？」²¹ 碛泥豈弗是燒窯師父做主，做團裏向隨其一樣做出貴重用場個器皿，一樣做出卑賤用場個器皿？²² 何況神明要顯出其恆惶，撥人曉得其能幹。若是長久寬恕箇星該恆惶，已經配辦要滅掉個器皿，——^{23, 24} 還有箇星得着哀憐個，神明所預備受榮華個器皿，（就是阿拉被其召來個主顧，非但猶太人，也是別國人，）神明若是來阿拉身上要顯出其富足個榮華，——有啥個好話呢？

[1] Pæn-poh; 'ōh wô, ing-cü. 扳駁，或話，應嘴。 (原註)

²⁵ Ziang Jing-ming læ 'O-si-go shü-li sô wô, “Feh-z Ngô-go pah-sing, Ngô we eo gyi z Ngô-go pah-sing; feh-z Ngô sô æ-sih-go, Ngô we eo gyi æ-sih-go.” [‘O. 2. 23.] ²⁶ “Wa-yiu dzong-zin teng gyi-lah wô, ‘Ngalah feh-z Ngô-go pah-sing’ keh-t'ah di-fông, tsiang-læ læ keh-deo we ts'ing-hwu gyi-lah z weh-go Jing-ming-go ng-ts.” [‘O. 1. 10.] ²⁷ Yi-sæ-üô kông-tao Yi-seh-lih nyung, z eo-leh-hyiang wô, “Yi-seh-lih-go tseng se-tsih ziang hæ-li-go sô-nyi ka to, keh-pæn dzing-lôh-tong cü-kwu we teh-djôh kyiu. ²⁸ Cü^[1]iao tso-dzing Gyi-go z-ken, ping-ts'ia tsing-dzih-vu-s liao-kyih gyi: ing-we Cü læ Yi-seh-lih di-fông pih-ding liao-kyih Gyi-go z-ken.” [Y. 1. 22, 23.] ²⁹ Yi ziang Yi-sæ-üô zông-veng sô wô, “Ziah feh-z t'in-ping-t'in-tsiang-go CÜ liu-lôh ih-go cong peh ah-lah, ah-lah feh-jün yi-kying tso-leh ziang Sô-to-mô, pin-leh ziang Ngo-mo-lah ka-go.” [Y. 1. 9.]

²⁵ 像神明來何西個書裏所話，「弗是我個百姓，我會謳其是我個百姓；弗是我所愛惜個，我會謳其愛惜個。」[‘O. 2. 23.] ²⁶ 「還有從前等其拉話，『爾拉弗是我個百姓』箇墳地方，將來來箇頭會稱呼其拉是活個神明個兒子。」[‘O. 1. 10.] ²⁷ 以賽亞講到以色列人，是謳勒響話，「以色列個子孫雖即像海裏個沙泥介多，箇班剩落東主顧會得着救。²⁸ 主要做成其個事幹^[1]，並且正直無私了結其。因爲

主來以色列地方必定了結其個事幹。」[Y. 1. 22, 23.]²⁹ 又像以賽亞上文所話，「若弗是天兵天將個主留落一個種撥阿拉，阿拉弗然已經做了像所多瑪，變了像蛾摩拉介個。」[Y. 1. 9.]

[1] 'Ôh wô, Iao kyüih-tön Gyi-go su-moh. 或話，要決斷其個數目。（原註）

³⁰ Ka-ni, ah-lah dza wô? Keh-sing feh tse-gyiu kong-yi go bih-koh-nying yi-kying teh-djôh kong-yi, ziu-z dzong siang-sing ka læ-go kong-yi:³¹ dæn-z Yi-seh-lih nyding, læ-tih tse-gyiu kong-yi-go lih-fah, z m-teh ken-djôh kong-yi-go lih-fah.³² Dza-we ni? Ing-we gyi-lah tse-gyiu kong-yi, feh-z k'ao-djôh siang-sing, z k'ao-djôh lih-fah-go 'ang-we. Gyi-lah z djông-djôh keh-kw'e pæn-tih-go zah-deo;³³ ziang yiu sia-tih, wô, “Ts'ia-k'en, Ngô pô ih-kw'e pæn-tih-go zah-deo, ih-go yiu kwæn-ngæ go bun-zah, fông læ Shing-sæn-zông: væn-pah siang-sing Gyi go cü-kwu feh we [1]wông-k'ong.” [Y. 8. 14: 28. 16.]

³⁰ 介呢，阿拉咋話？箇星弗追求公義個別國人已經得着公義，就是從相信介來個公義。³¹ 但是以色列人，來的追求公義個律法，是喰得趕着公義個律法。³² 咋會呢？因為其拉追求公義，弗是靠着相信，是靠着律法個行爲。其拉是撞着箇塊攤跌個石頭。³³ 像有寫的，話，「且看，我把一塊攤跌個石頭，一個有關礙個磐石，放來郇山上。凡百相信其個主顧弗會惶恐^[1]。」[Y. 8. 14: 28. 16.]

[1] 'Ôh wô, tao-me. 或話，倒霉。（原註）

Lm. X.

HYÜONG-DI, ngô sing-li-go nyün-deo, ngô t'i Yi-seh-lih nying sô gyiu Jing-ming go tao-kao, ziu-z iao *gyi-lah* teh-djôh kyi. ² Ngô tso gyi-lah te-tsing, gyi-lah we-leh Jing-ming yiu ih-fæn nyih-sing, tsih-z lih-lu feh ts'ing. ³ Gyi-lah feh hyiao-teh Jing-ming-go kong-yi, zi siang lih-ding zi-go kong-yi, ziu feh voh Jing-ming-go kong-yi. ⁴ Kyi-toh z lih-fah-go kwe-keng, s-teh væn-pah siang-sing-go cü-kwu hao teh-djôh kong-yi.

兄弟，我心裏個願頭，我替以色列人所求神明個禱告，就是要其拉得着救。² 我做其拉對證，其拉爲了神明有一番熱心，只是理路弗清。³ 其拉弗曉得神明個公義，自想立定自個公義，就弗服神明個公義。⁴ 基督是律法個歸根，使得凡百相信個主顧好得着公義。

⁵ Mo-si shü-li kōng-tao dzong lih-fah ka læ-go kong-yi, z-ka wô, “I-leh keh-sing z-ken tso-go cü-kwu, dzæ-ü keh-sing z-ken we weh.” [Lv. 18. 5.] ⁶ Dæn-z keh dzong siang-sing ka læ-go kong-yi z-ka wô, “Hao-vong sing-li wô, ‘Jü we sing-zông t'in?’ (ziu-z iao pô Kyi-toh ta-lôh-læ:) ⁷ ‘ôh-tsia, ‘Jü we kōng-lôh ing-s-li?’ (ziu-z iao pô Kyi-toh dzong si-nying cong-nyiang ta-zông-læ.) ⁸ Z dza wô ni? ‘Keh-go dao-li

teng ng gying-go, læ ng-go k'eo-li, læ ng-go sing-li:’ [Sm. 3. 12–14.]”
ziu-z ah-lah sô djün keh siang-sing-go dao-li; ⁹ Ng ziah-z k'eo-li tsiao-jing Yiæ-su z Cü, sing-li siang-sing Jing-ming peh Gyi dzong si-nying cong-nyiang weh-cün-læ, ziu hao teh-djöh kyiу. ¹⁰ Ing-we sing-li siang-sing, hao teh-djöh kong-yi; k'eo-li tsiao-jing, hao teh-djöh kyiу.

⁵ 摩西書裏講到從律法介來個公義，是介話：「依勒箇星事幹做個主顧，在於箇星事幹會活。」 [Lv. 18. 5.] ⁶ 但是箇從相信介來個公義是介話：「好留心裏話，『誰會升上天？』（就是要把基督帶落來。）⁷ 或者，『誰會降落陰司裏？』（就是要把基督從死人中央帶上來。）⁸ 是咋話呢？『箇個道理等爾近個，來爾個口裏，來爾個心裏。』 [Sm. 3. 12–14.]」就是阿拉所傳箇相信個道理。⁹ 爾若是口裏招認耶穌是主，心裏相信神明撥其從死人中央活轉來，就好得着救。¹⁰ 因爲心裏相信，好得着公義；口裏招認，好得着救。

¹¹ Sing-shü z-ka wô, “Væn-pah siang-sing Gyi cü-kwu feh we wông-k'ong.” [Y. 28. 16.] ¹² Yiu-t'a nying Hyi-lah nying z m-kao feng-pih; keh væn-koh-nying-go doh-ih-we Cü, yiu fu-tsoh-go eng-we s-peh væn-pah gyiu Gyi go cü-kwu. ¹³ Ing-we “væn-pah gyiu Cü-go ming-deo cü-kwu, tu hao teh-djöh kyiу.” [Ir. 2. 32.]

¹¹ 聖書是介話，「凡百相信其主顧弗會惶恐。」¹² 猶太人希臘人是嘸告分別。箇萬國人個獨一位主，有富足個恩惠賜撥凡百求其

個主顧。¹³ 因爲「凡百求主個名頭主顧，都好得着救。」[Ir. 2. 32.]

¹⁴ Gyi-lah wa m-neh siang-sing Cü, dza neng-keo ky'i gyiu Gyi?
Wa m-neh t'ing-meng-ko, dza neng-keo siang-sing Gyi? M-nying djün
dao-li, dza neng-keo t'ing-meng? ¹⁵ M-nying be ts'a-læ, dza neng-keo
djün dao-li? Ziang yiu sia-tih, wô, “Keh-sing djün 'o-bing-go foh-ing,
pao hao-hao sing-sih go cü-kwu, gyi-go kyiah dza me-leh-kying!” [Y.
52. 7.]

¹⁴ 其拉還喫得相信主，咋能夠去求其？還喫得聽聞過，咋能夠
相信其？喫人傳道理，咋能夠聽聞？¹⁵ 嘸人被差來，咋能夠傳道
理？像有寫的，話：「箇星傳和平個福音，報好好信息個主顧，其
個腳咋美勒緊！」[Y. 52. 7.]

¹⁶ Tsih-z m-neh long-tsong i-jing foh-ing. Yi-sæ-üô z-ka wô, “Cü,
yiü jü siang-sing ah-lah sô djün-go sing-sih?” [Y. 53. 1.]

¹⁶ 只是喫得攏總依順福音。以賽亞是介話，「主，有誰相信阿
拉所傳個信息？」[Y. 53. 1.]

¹⁷ Z-ka, siang-sing z dzong sô djün-go sing-sih ka læ; sô djün-go
sing-sih z k'ao-djôh Jing-ming-go shih-wô ka læ.

¹⁷ 是介，相信是從所傳個信息介來，所傳個信息是靠着神明個
說話介來。

¹⁸ Ngô wô, Gyi-lah næn-dao m-neh t'ing-meng-ko? Z t'ing-meng-ko-de: hwōng-ts'ia “gyi-lah-go sing-ing yi-kying 'ang-pin t'in-'ô, gyi-lah-go shih-wô yi-kying djün tao di-go zing-deo.” [8. 19. 4.] ¹⁹ Ngô wa-yiu wô, Yi-seh-lih nyding næn-dao feh hyiao-teh ma? K'æ-kô Mo-si wô, “Ngô we pô ih-go sön-feh-teh koh-veng kyih-dong ng-lah-go tu-gyi-sing; yia. we pô ih-go nyü-beng-go koh-veng kyih-ky'i ng-lah-go nu-sing.” [Sm. 32. 21.] ²⁰ Yi-sæ-üô fōng do tæn-ts, wô, “Keh-sing m-neh læ zing Ngô cü-kwu, Ngô yi-kying peh gyi-lah p'ong-djôh-de; keh-sing m-neh læ tang-t'ing Ngô cü-kwu, Ngô yi-kying peh gyi-lah ming-ming k'en-c'ih-de.” [Y. 65. 1.] ²¹ Kōng-tao Yi-seh-lih nyding, gyi wô, “Ngô tsing-nyih sing-c'ih siu læ, tsiao ih-go feh i-jing gyiang-bin-go pah-sing.” [Y. 65. 2.]

¹⁸ 我話，其拉難道喰得聽聞過？是聽聞過了。況且「其拉個聲音已經行遍天下，其拉個說話已經傳到地個盡頭。」[8. 19. 4.] ¹⁹ 我還有話，以色列人難道弗曉得嗎？開家摩西話，「我會把一個算弗得國份激動爾拉個妒忌心，也會把一個愚笨個國份激起爾拉個怒心。」[Sm. 32. 21.] ²⁰ 以賽亞放大膽子，話：「箇星喰得來尋我主顧，我已經撥其拉碰着了；箇星喰得來打聽我主顧，我已經撥其拉明明看出了。」[Y. 65. 1.] ²¹ 講到以色列人，其話：「我整日伸出手來，照一個弗依順強辯個百姓。」[Y. 65. 2.]

Lm. XI.

KA-NI, ngô wô, Jing-ming yiu ky'i-diao Gyi pah-sing feh?

介呢，我話，神明有棄掉其百姓弗？

Bing m-neh. Ziu-z ngô yia z Yi-seh-lih nyding, z Üô-pah-lah-hen-go 'eo-dæ, Bin-yüô-ming-go ts-p'a.² Jing-ming z m-teh ky'i-diao Gyi sô yü-sin hyiao-teh-go pah-sing. Ng-lah soh feh hyiao-teh Sing-shü læ Yi-li-üô keh-p'in dza wô? Gyi dza-go pô Yi-seh-lih nyding kao-su Jing-ming, z-ka wô,³ "Cü, gyi-lah z sah-diao Ng-go sin-cü-nyding, hwe-diao Ng-go tsi-dæn, tsih dzing-leh ngô ih-go nyding, wa iao meo-'æ ngô-go sing-ming." [1W. 19. 10.]⁴ Dæn-z Jing-ming-go meh-z dza we-teh gyi? z wô, "Ngô wa yiu ts'ih-ts'in nyding liu-lôh-tong, z m-teh kyiah-k'o-deo gyü-lôh pa Pô-lih bu-sah ko." [1W. 19. 18.]⁵ Z-ka, yin-dzæ yia yiu ih-pæn dzing-lôh-tong-go nyding, z tsiao eng-we sô t'iao-shün-go.⁶ Ziah-z k'ao-djôh eng-we, ziu feh-z c'ih-ü 'ang-we: feh-jün eng-we sön-feh-teh eng-we. Ziah-z c'ih-ü 'ang-we, ziu feh-z eng-we: feh-jün 'ang-we sön-feh-teh 'ang-we.

並喰得。就是我也是以色列人，是亞伯拉罕個後代，便雅憫個支派。² 神明是喰得棄掉其所預先曉得個百姓。爾拉啥弗曉得聖書來以利亞箇篇咋話？其咋個把以色列人告訴神明，是介話，³

「主，其拉是殺掉爾個先知人，毀掉爾個祭壇，只剩勒我一個人，還要謀害我個性命。」[1W. 19. 10.]⁴但是神明個默示咋回答其？是話，「我還有七千人留落東，是喰得腳剗頭跪落拜巴力菩薩過。」[1W. 19. 18.]⁵是介，現在也有一班剩落東個人，是照恩惠所挑選個。⁶若是靠着恩惠，就弗是出於行爲。弗然恩惠算弗得恩惠。若是出於行爲，就弗是恩惠。弗然行爲算弗得行爲。

⁷ Ka-ni, wa z dza-go? Yi-seh-lih nying sô tse-gyiu-go, z m̄-teh teh-djôh: tsih-yiu t'iao-shün-go *nying* yiu-leh teh-djôh, yü-to tu long-leh [1]ngang sing-dziang; ⁸ ziang yiu sia-tih, wô, “Jing-ming peh gyi-lah sing mong-tong, ngæn-tsing ve k'en, ng-to ve t'ing, ih-dzih tao nænkæn.” [K'en Y. 29. 10. Sm. 29. 4.]⁹ Wa-yiu Da-bih wô, “Gyi-lah coh-teng hao peh gyi pin tso pæn-mô-sôh, teng yia-siu-go gyiang, teng yiu kwæn-ngæ iao wæn-pao go tong-si. ¹⁰ Gyi-lah ngæn-tsing, long-leh gyi heh-en, s-teh gyi feh we k'en; wa-yiu gyi-lah pe-tsih, Ng yüong z-djöng ah-leh gyi *dzih-feh-ky'i.*” [S. 69. 22, 23.]

⁷ 介呢，還是咋個？以色列人所追求個，是喰得得着。只有挑選個人有了得着，餘多都弄勒硬心腸^[1]。⁸像有寫的，話：「神明撥其拉心懵懂，眼睛瞓看，耳朵瞓聽，一直到難間。」⁹還有大闢話：「其拉桌凳好撥其變做拏馬索，等野獸個弶，等有關礙要還報

個東西。¹⁰ 其拉眼睛，弄勒其黑暗，使得其弗會看；還有其拉背脊，爾用時常壓勒其直弗起。」

[1] *Yiu-teh fæn, heh-ngæn.* 有得翻，瞎眼。（原註）

¹¹ Ngô ziu wô, Gyi-lah pæn-tih yiu ts-ü tih-tao ma?

¹¹ 我就話，其拉撔跌有至於跌倒嗎？

Bing m-neh: tsih-z we-leh gyi-lah-go ts'ôh-ngwu kyi-sing z *ling-djôh* bih-koh-nying, *keh-hyiang* hao læ “kyih-ky'i gyi-lah-go tu-gyi-sing.” [Sm. 32. 21.] ¹² Gyi-lah-go ts'ôh-ngwu ziah s-teh t'in-'ô fu-tsoh, gyi-lah-go ^[1]ky'üih-ky'in s-teh bih-koh-nying fu-tsoh, 'o-hwông gyi-lah-go mun-tsoh ma! ¹³ Ngô z teng ng-lah bih-koh-nying kông-go: ngô kyi-jün z bih-koh-nying-go s-du, ziu k'en-djong zi-go tsih-veng; ¹⁴ vi-min neng-keo “kyih-ky'i ngô ts'ing kweh-joh ny ing-go “tu-gyi-sing,” nen-cong hao kyi gyi kyi-go. ¹⁵ Gyi-lah be ky'i-diao, jông-ts'ia we peh t'in-'ô 'o-long; 'eo-deo tsæ siu-liu, ky'i feh we ziang si-ts-cong-go weh-ming ma? ¹⁶ Hyin-sing-go *mah-feng* kyi-jün z tseng-ky'i, 'o-dön yia z *tseng-ky'i-liao-go*; *jü-go* keng-deo kyi-jün tseng-ky'i, ô-ts yia z *tseng-ky'i-liao-go*. ¹⁷ Keh-sing ô-ts ziah yiu kyi-keng dön-lôh-de, peh ng, z-go yia ken-læn jü, læ gyi-lah cong-nyiang tsih-zông, dô-kô teh-djôh ken-læn jü-go keng-deo teng gyi tsiang-shü, ¹⁸ m-nao zi kw'ô-k'eo

k'en-ky'ing keh-sing ô-ts. Ng ziah-z iao kw'ô-k'eo, kæ ts'eng, feh-z
keng-deo k'ao-djôh ng, z ng k'ao-djôh keng-deo.

並嚸得。只是爲了其拉個錯誤救星是臨着別國人，箇向好來「激起其拉個妒忌心。」¹² 其拉個錯誤若使得天下富足，其拉個缺欠^[1]使得別國人富足，何況其拉個滿足嗎！¹³ 我是等爾拉別國人講個。我既然是別國人個使徒，就看重自個職份，¹⁴ 未免能夠「激起我親骨肉人個妒忌心」，內中好救其幾個。¹⁵ 其拉被棄掉，尚且會撥天下和攏。後頭再收留，豈弗會像死之中個活命嗎！¹⁶ 獻新個麥粉既然是尊起，和團也是尊起了個；樹個根頭既然尊起，檼枝也是尊起了個。¹⁷ 箇星檼枝若有幾根斷落了，撥爾，是個野橄欖樹，來其拉中央接上，大家得着橄欖樹個根頭等其漿水，¹⁸ 嚸得好自誇口看輕箇星檼枝。爾若是要誇口，該忖，弗是根頭靠着爾，是爾靠着根頭。

[1] 'Ôh wô, gyüong-lôh-ky'i. 或話，窮落去。（原註）

¹⁹ Ng we ka wô, “Keh-sing ô-ts z deh-i peh gyi dön-lôh, hao peh ngô tsih-zông.”²⁰ Nyün-z; gyi-lah dön-lôh z we-leh feh siang-sing; ng lih-leh-djü, z we-leh siang-sing. M-nao sing-kao-ky'i-ngao, fæn-cün kæ p'ô-gyü:²¹ ing-we Jing-ming kyi-jün feh kw'un-shü sang-dzing-go ô-ts, iao-bông yia ve kw'un-shü ng.

¹⁹ 爾會介話，「箇星檻枝是特意撥其斷落，好撥我接上。」²⁰ 原是。其拉斷落是爲了弗相信，爾立勒住，是爲了相信。喫得好心高氣傲，反轉該怕懼。²¹ 因爲神明既然弗寬恕生成個檻枝，要防也嬪寬恕爾。

²² Ka-ni, ts'ia-k'en Jing-ming-go dz-æ teng nyin-li: kwæn-djôh keh-sing tih-lôh-go, z-go nyin-li; kwæn-djôh ng, z-go dz-æ; tsih-z iao ng dziang-t'ong ken-nyiæn Gyi-go dz-æ, feh-jün ng-zi yia iao tsôh-diao. ²³ Gyi-lah ni, ziah feh-z cong-ü feh siang-sing, tsiang-læ yi we tsih-zông; ing-we Jing-ming z neng-keo peh gyi tsæ tsih-zông. ²⁴ Ng peng-ti-ts z yia ken-læn jü-go ô-ts, 'eo-deo tsôh-lôh-ts, feh tsiao ng-go ti-ts tsih-leh hao ken-læn jü-go zông-deo; 'o-hwông keh-sing peng-ti-ts z hao ken-læn jü-go ô-ts, feh yü-kô we tsih-leh gyi-zi-go ken-læn jü-zông ma?

²² 介呢，且看神明個慈愛等嚴厲。關着箇星跌落個，是個嚴厲；關着爾，是個慈愛。只是要爾長通感念其個慈愛，弗然爾自也要斫掉。²³ 其拉呢，若弗是終於弗相信，將來又會接上。因爲神明是能夠撥其再接上。²⁴ 爾本底子是野橄欖樹個檻枝，後頭斫落仔，弗照爾個底子接勒好橄欖樹個上頭，何況箇星本底子是好橄欖樹個檻枝，弗愈加會接勒其自個橄欖樹上嗎！

²⁵ Hyüong-di, ngô feh iao ng-lah feh ming-bah keh-go ao-miao z-ken, sæn-leh zi sön zi ts'ong-ming; ziu-z wô, Yi-seh-lih nyieng kyi-feng yiu [1]ngang sing-dziang tsao-djôh, teng-tao bih-koh-nying mun-tsoh-go su-moh tseo-tsing-læ. ²⁶ Z-ka, long-tsong Yi-seh-lih nyieng yia we teh-djôh kyi: ziang yiu sia-tih, wô, “Kyi-go Cü-kwu we dzong Shing-sæn ka læ, Gyi we peh Yüô-kôh-go ‘eo-dæ ky‘i-diao feh gyin-sing z-ken: ²⁷ ping-ts‘ia Ngô djü-diao gyi-lah ze z-‘eo, we teng gyi-lah lih ka ih-go iah.” [Y. 59. 2, 21: 27. 9.] ²⁸ Dzui foh-ing k‘en-læ, we-leh ng-lah-go yün-kwu gyi-lah z be ün-‘eng: dzui t‘iao-shün k‘en-læ, we-leh tsu-tsong-go yün-kwu gyi-lah z be c‘ong-æ. ²⁹ Ing-we Jing-ming s eng-s *peh jü*, dziao *jü* læ, tsæ-ve fæn-hwe. ³⁰ Tsing-ziang ng-lah zin-deo [2]feh i-jing Jing-ming, næn-kæn we-leh gyi-lah feh i-jing, ng-lah z teh-djôh æ-lin; ³¹ z-ka, gyi-lah næn-kæn yia z feh i-jing, s-teh gyi we-leh ng-lah sô teh-djôh-go æ-lin yia hao teh-djôh æ-lin. ³² Jing-ming deh-we [3]long-tsong lah-tsing læ feh i-jing li-hyiang, hao æ-lin long-tsong.

²⁵ 兄弟，我弗要爾拉弗明白箇個奧妙事幹，省勒自算自聰明。就是話，以色列人幾分有硬心腸^[1]遭着，等到別國人滿足個數目走進來。²⁶ 是介，攏總以色列人也會得着救。像有寫的，話：「救個主顧會從郇山介來，其會撥雅各個後代棄掉弗虔心事幹。²⁷ 並且我除掉其拉罪時候，會等其拉立介一個約。」[Y. 59. 2, 21: 27. 9.] ²⁸ 就

福音看來，爲了爾拉個緣故其拉是被怨恨。就挑選看來，爲了祖宗個緣故其拉是被寵愛。²⁹ 因爲神明施恩賜撥誰，召誰來，再儻反悔。³⁰ 正像爾拉前頭弗依順神明^[2]，難間爲了其拉弗依順，爾拉是得着哀憐。³¹ 是介，其拉難間也是弗依順，使得其爲了爾拉所得着個哀憐也好得着哀憐。³² 神明特爲攏總攔進^[3]來弗依順裏向，好哀憐攏總。

[1] *Yiu-teh fæn, ngæn-tsing hah-de.* 有得翻，眼睛瞎了。（原註）

[2] *Keh liang-tsих, feh i-jing, sæn-go-z, yiu-teh fæn, feh siang-sing.* 箇兩節，「弗依順」有得翻，「弗相信」。（原註）

[3] *'Oh wô, pô gyi long-tsong dô-kô lah-tsing.* 或話，把其攏總大家攏進。（原註）

³³ Jing-ming-go fu-tsoh, teng ts'ong-ming, teng cü-sih, ao-miao vu-gyüong! Gyi-go p'un-tön tse-kyiu feh tao-ti; Gyi-go lu-dao ts'eh-dôh-feh-tao-go! ³⁴ “Jü neng-keo hyiao-teh Cü-go sing-siang ? Gyi yiu teng jü siang-liang-ko ma?” [Y. 40. 13.] ³⁵ “Jü yiu soh-si sin peh Cü, iao Cü pao-wæn gyi?” [Ip. 41. 11.] ³⁶ Ing-we væn-veh tu z peng-ü Gyi, k'ao-djôh Gyi, kwe-ü Gyi. *Dæn-nyün yüong-wô üong-yün kwe* peh Gyi. Üô-meng.

³³ 神明個富足，等聰明，等知識，奧妙無窮！其個判斷追究弗到底，其個路道測度弗到個！³⁴ 「誰能夠曉得主個心想？其有等誰

商量過嗎？」[Y. 40. 13.]³⁵「誰有啥西先撥主，要主報還其？」[Ip. 41. 11.]³⁶因為萬物都是本於其，靠着其，歸於其。但願榮華永遠歸撥其。亞們。

Lm. XII.

KA-NI hyüong-di, we-leh Jing-ming *ih-ts'ih-go dz-pe ngô ky'ün*
ng-lah yüong hyin-zông zi-go kyi-sing hao tso ih-go ling-weh, tseng-
ky'i, Jing-ming sô hwun-hyi-go tsi-veh; ziu-z ng-lah pô ling-sing voh-z
*Jing-ming go fông-fah.*² Ng-lah m-nao tsiao yin-dzæ z-shü-go yiang-
shih; z iao pin-leh kôh-yiang siang-mao, ling-sing wun-ko; s-teh ng-
lah hao bin-c'ih Jing-ming-go ts-i, ziu-z keh hao-go, *Jing-ming sô*
hwun-hyi-go, djün-be-go z-ken.

介呢兄弟，爲了神明一切個慈悲我勸爾拉用獻上自個肌身好做
一個靈活，尊起，神明所歡喜個祭物。就是爾拉把靈性服侍神明個
方法。² 爾拉嚥得好照現在時世個樣式。是要變了各樣相貌，靈性
換過，使得爾拉好辨出神明個旨意，就是箇好個，神明所歡喜個，
全備個事幹。

³ Ngô k'ao-djôh sô s-peh ngô go eng-we wô hyiang ng-lah kôh-
nying dao, M-nao ko-ü meng-veng zi-tseng-zi-do; tông-kæ dzeng 'eh-

li-go sing-siang, kôh-nying tsiao Jing-ming sô feng peh gyi to-siao siang-sing-go sing.⁴ Tsing-ziang ah-lah ih-go sing-zông yiu hyü-to ts-t'i, keh-sing ts-t'i tu m̄-teh tso-yang yüong-dziang;⁵ z-ka, ah-lah hyü-to ny ing dzæ-ü Kyi-toh yia z ih-go kyi-sing, ping-ts'ia dô-kô ngwu-siang tso pah-t'i.

³ 我靠着所賜撥我個恩惠話向爾拉各人道，喚得好過於門份自尊自大，當該存合理個心想，各人照神明所分撥其多少相信個心。⁴ 正像阿拉一個身上有許多肢體，箇星肢體都喚得做樣用場。⁵ 是介，阿拉許多人在於基督也是一個肌身，並且大家互相做百體。

⁶ Ka-ni, tsiao sô s-peh ah-lah go eng-we, kyi-jün kôh-nying yiu gyi kôh-yang eng-s; 'ôh-tsia yiu sin-cü-go eng-s, kæ tsiao siang-sing-go feng-ts'eng ka tso sin-cü-nying; ⁷ 'ôh-tsia yiu bæn-z-go eng-s, kæ bæn-z; 'ôh-tsia z kông dao-li go, kæ kông dao-li; ⁸ 'ôh-tsia ky'ün-hwô-go, kæ ky'ün-hwô: feng peh ny ing-kô go, iao [1]tsing-sing; tsiao-kwun z-ken go, iao gying-lih; tso hao-z go, iao hwun-hyi-siang.

⁶ 介呢，照所賜撥阿拉個恩惠，既然各人有其各樣恩賜；或者有先知個恩賜，該照相信個分寸介做先知人；⁷ 或者有辦事個恩賜，該辦事；或者是講道理個，該講道理；⁸ 或者勸化個，該勸化。分撥人家個，要真心^[1]；照管事幹個，要勤力；做好事個，要歡喜相。

[1] 'Ôh wô, kw'un-'ong-da-liang: k'en 2K. 8. 2. 或話，寬宏大量。看 2K. 8. 2.

(原註)

⁹ Jing-æ m-nao kô-go. Iao k'eh-ts'eng īa z-ken, ts'ing-gying hao z-ken. ¹⁰ Kông-tao ts'ing-æ hyüong-di, iao ts'ih-sing dô-kô siang-æ: kông-tao tseng-kying, iao ng t'e-tseng ngô, ngô t'e-tseng ng. ¹¹ Iao gying-lih, m-nao yiæ-dæ; iao dzeng ih-fæn nyih-sing; iao z-djông voh-z Cü. ¹² Dzeng siang-vông iao kao-hying; ziu wæn-næn iao jing-næ; tso tao-kao iao dzeng dziang-yün-ts sing. ¹³ Iao kong-ing sing-du-go yüong-dziang; tsih-dæ nyiing-k'ah, iao ing-gying.

⁹ 仁愛喚得好假個。要刻忖壞事幹，親近好事幹。¹⁰ 講到親愛兄弟，要切心大家相愛。講到尊敬，要爾推尊我，我推尊爾。¹¹ 要勤力，喚得好懈怠；要存一番熱心；要時常服侍主。¹² 存想望要高興；受患難要忍耐；做禱告要存長遠之心。¹³ 要供應聖徒個用場；接待人客，要殷勤。

¹⁴ Keh-sing pih-næn ng-lah go cü-kwu, iao coh-foh gyi: iao coh-foh, m-nao tsiu-mô. ¹⁵ Iao teng hwun-hyi-go cü-kwu dô-kô hwun-hyi, teng pe-shông-go cü-kwu dô-kô pe-shông. ¹⁶ Ng-lah dô-kô ts'eo-de iao dong-sing-'eh-i. M-nao dzeng kyiao-ngao-go sing, z iao ^[1]teng ti-vi-go nyiing dong-'ang-dong-zo. M-nao zi sön zi ts'ong-ming.

¹⁴ 箇星逼難爾拉個主顧，要祝福其。要祝福，喰得好咒罵。¹⁵ 要等歡喜個主顧大家歡喜，等悲傷個主顧大家悲傷。¹⁶ 爾拉大家湊隊要同心合意。喰得好存驕傲個心，是要等低微個人同行同坐^[1]。喰得好自算自聰明。

[1] 'Ôh wô, cün-kwun ti-vi-go z-ken. 或話，專管低微個事幹。（原註）

¹⁷ Ih-ngæn m-nao yi ôh pao ôh. Iao liu-sing ky'i tso cong-nying sô sön t'i-min z-ken. ¹⁸ Ziah tso-leh-læ, dzing zi-go lih-liang, iao 'o-moh cong-nying. ¹⁹ Ts'ing-æ-go *hyüong-di*, m-nao zi sing zi-go ün; iao t'e-nyiang ô-wông: ing-we yiu sia-tih, “Cü z-ka wô, ‘Sing-ün dzæ Ngô; Ngô we wæn-pao.’” [Sm. 32. 35.] ²⁰ Keh-lah “ng-go ün-kô ziah du-kyi, hao peh gyi ky'üoh; k'eo-k'eh, hao peh gyi hah: z-ka tso-fah, k'o-pi do-leh t'aen-ho te-zông gyi-go deo-teng.” [Ty. 25. 21, 22.] ²¹ M-nao be ôh z-ken tang-shü; iao pô hao z-ken ky'i tang-ying gyi ôh z-ken.

¹⁷ 一眼喰得好以惡報惡。要留心去做衆人所算體面事幹。¹⁸ 若做勒來，儘自個力量，要和睦衆人。¹⁹ 親愛個兄弟，喰得好自申自個冤，要推讓恆惶。因爲有寫的，「主是介話，『伸冤在我，我會還報。』」 [Sm. 32. 35.] ²⁰ 箇拉「爾個冤家若肚飢，好撥其喫；口渴，好撥其喝。是介做法，可比駄勒炭火堆上其個頭頂。」 [Ty. 25. 21, 22.] ²¹ 嘸得好被惡事幹打輸，要把好事幹去打贏其惡事幹。

Lm. XIII.

Keh-sing dzæ-zōng yiu gyün-ping cü-kwu, væn-pah nying tu kæ voh-gyi. Ing-we m-yiu ih-iang gyün-ping feh-z dzong Jing-ming ka læ; z yiu gyün-ping go, tu z Jing-ming sô shih-lih-go.² Sô-yi gyü-djih keh-go gyün-ping cü-kwu z ti-dih Jing-ming sô shih-lih-go kwe-kyü; keh-sing ti-dih-go cü-kwu pih-ding ziu ying-vah:³ Keh-sing kwun-fu, hao 'ang-we hao-vong p'ô gyi, ūa 'ang-we kæ p'ô gyi. Ng iao feh p'ô keh-go gyün-ping ma? tsih iao 'ang jün, ng ziu we teh-djôh gyi ts'ing-tsæn:⁴ ing-we gyi z Jing-ming-go ts'a-yüoh, iao peh ng teh-djôh hao-c'ü. Ng ziah-z tsôh ôh, kæ p'ô gyi: ing-we gyi feh-z k'ong-deo tsih-công seng-sah-ts-gyün; gyi z Jing-ming-go ts'a-yüoh, hao sing-ün ying-vah tsôh ôh go cü-kwu.⁵ Sô-yi pih iao voh gyi; feh tæn-tsih we-leh p'ô gyi ô-wông, ziu-z liang-sing-zōng yia kæ z-ka.⁶ We-leh ka, ng-lah yia kæ deo zin-liang; ing-we gyi-lah z tso Jing-ming-go bæn-z-nying, cün-kwun keh-go z-ken.

箇星在上有權柄主顧，凡百人都該服其。因爲嘸有一樣權柄弗是從神明介來。是有權柄個，都是神明所設立個。² 所以拒絕箇個權柄主顧是抵敵神明所設立個規矩，箇星抵敵個主顧必定受刑罰。³ 箇星官府，好行爲好留怕其，壞行爲該怕其。爾要弗怕箇個權柄嗎？只要行善，爾就會得着其稱讚。⁴ 因爲其是神明個差役，要撥

爾得着好處。爾若是作惡，該怕其。因爲其弗是空頭執掌生殺之權，其是神明個差役，好伸冤刑罰作惡個主顧。⁵ 所以必要服其，弗單只爲了怕其惶，就是良心上也該是介。⁶ 爲了介，爾拉也該投錢糧。因爲其拉是做神明個辦事人，專管箇個事幹。

⁷ Væn-pah ny ing-teh-go meng-veng ng-lah kæ kwe peh gyi: *ing-teh* zin-liang, *kwe* gyi zin-liang; *ing-teh* se-din, *kwe* gyi se-din; *ing-teh* p'ô-gyü, p'ô-gyü gyi; *ing-teh* kying-djong, kying-djong gyi.

⁷ 凡百人應得個門份爾拉該歸撥其。應得錢糧，歸其錢糧；應得稅鈔，歸其稅鈔；應得怕懼，怕懼其；應得敬重，敬重其。

⁸ Ih-ngæn m-nao ky'in ny ing-kô tsa; tsih-yiu dô-kô siang-æ-go tsa *feh-teh-feh* ky'in: ing-we æ-sih bih-nying cü-kwu z tso-dzing lih-fah.⁹ *Lih-fah-li* sô wô, “Feh-k'o kæn-ying, Feh-k'o sah *nying*, Feh-k'o t'eo-dao, Feh-k'o hwông-kao ny ing-kô, Feh-k'o sang t'en-sing,” [C. 2. 13-17.] 'ôh-tsia wa-yiu soh-go bih-diao lih-fah, tu z dzæ-ü keh-kyü shih-wô pao-kwah-tsing dzæ-nen, ziu-z, “Kæ æ-sih ling-sô-kô ziang zi ih-nyang-go.” [Lv. 19. 18.]¹⁰ Jing-æ tsæ-ve 'æ ling-sô-kô; sô-yi jing-æ z tso-dzing lih-fah.

⁸ 一眼喫得好欠人家債，只有大家相愛個債弗得弗欠。因爲愛惜別人主顧是做成律法。⁹ 律法裏所話，「弗可姦淫，弗可殺人，弗可偷盜，弗可謊告人家，弗可生貪心」 [C. 2. 13-17.] 或者還有啥

個別條律法，都是在於箇句說話包括進在內，就是，「該愛惜鄰舍家像自一樣個。」[Lv. 19. 18.]¹⁰仁愛再譖害鄰舍家；所以仁愛是做成律法。

¹¹ *Kæ z-ka tso-nying, ing-we hyiao-teh yin-dzæ z ah-lah tōng-kæ su-sing-cün-læ z-‘eo: ah-lah-go kyiу-sing næn-kæn pi ky‘i-ts‘u siang-sing-go z-‘eo wa gying-de.* ¹² *Yia-tao yi-kying kw‘a ko-de, t‘in kw‘a liang-de: ah-lah ziu kæ t‘eh-diao heh-en-go ‘ang-we, c‘ün-zōng kwōng-ming-go kw‘e-kah.* ¹³ *Kæ, ziang læ nyih-li, [1]jing-kwe-dao-kyü ka tso-nying ; m-nao vōng-ky‘üoh-vōng-yüong, tsiu-tse-wu-du, m-nao ying-lön, wāng-li, m-nao tsang-teo, tu-gyi, keh-sing.* ¹⁴ *Z iao c‘ün-zōng Cü Yiæ-su Kyi-toh; feh-k‘o liu-sing nyüoh-sing, ky‘i i-jing gyi-go s-yüôh.*

¹¹ 該是介做人，因為曉得現在是阿拉當該甦醒轉來時候。阿拉個救星難間比起初相信個時候還近了。¹² 夜到已經快過了，天快亮了。阿拉就該脫掉黑暗個行爲，穿上光明個盔甲。¹³ 該，像來日裏，循規蹈矩介做人^[1]；喰得好妄喫妄用，酒醉糊塗，喰得好淫亂，橫禮，喰得好爭鬥，妒忌，箇星。¹⁴ 是要穿上主耶穌基督，弗可留心肉身，去依順其個私慾。

[1] 'Ôh wô, tso-nying tön-tsing. 或話，做人端正。（原註）

Lm. XIV.

SIANG-SING-GO sing no-ziah cü-kwu, yüong siu-liu gyi; tsih-z
m-nao teng gyi bin-pih sing-li-go nyi-leng.

相信個心懦弱主顧，用收留其，只是喰得好等其辯別心裏個議論。

² Yiu-teh-go siang-sing yang-yiang tong-si tu hao ky'üoh; ziah-z
no-ziah cü-kwu, gyi tsih we ky'üoh ts'æ. ³ Ky'üoh-go cü-kwu m-nao
k'en-ky'ing feh ky'üoh-go cü-kwu, feh ky'üoh-go cü-kwu yia m-nao
p'i-bing ky'üoh-go cü-kwu: ing-we Jing-ming yi-kying siu-liu gyi. ⁴ Ng
z jü hao p'i-bing bih-nying-go yüong-nying ma? Gyi 'ôh-tsia lih-leh-
djü 'ôh-tsia tih-tao, tu dzæ-ü gyi-zi-go cü-nying-kô. Gyi yia pih-ding
lih-leh-djü; ing-we Jing-ming neng-keo peh gyi lih-leh-djü.

² 有得個相信樣樣東西都好喫，若是懦弱主顧，其只會喫菜。³
喫個主顧喰得好看輕弗喫個主顧，弗喫個主顧也喰得好批評喫個主
顧。因爲神明已經收留其。⁴ 爾是誰好批評別人個傭人嗎？其或者
立勒住或者跌倒，都在於其自個主人家。其也必定立勒住，因爲神
明能夠撥其立勒住。

⁵ Yiu-teh-go k'en-djong ih-go nyih-ts ko-jü bih-go nyih-ts; yiu-
teh-go k'en-djong long-tsong nyih-ts. Kôh-nying iao zi-go sing-li ding-

kwe.⁶ Kwu-djôh nyih-ts cü-kwu z we-leh Cü kwu-djôh-go; feh kwu-djôh nyih-ts cü-kwu yia z we-leh Cü feh kwu-djôh-go. Ky'üoh-go cü-kwu z we-leh Cü ky'üoh-go, ing-we z zia-zia Jing-ming; feh ky'üoh-go cü-kwu z we-leh Cü feh ky'üoh-go, yia z zia-zia Jing-ming.⁷ Ing-we ah-lah cong-nying m̄-teh ih-go we-leh zi weh, yia m̄-teh ih-go we-leh zi si.⁸ Ziah-z weh, z we-leh Cü weh-go; si, yia z we-leh Cü si-go: kani, feh-leng weh, feh-leng si, ah-lah z Cü-go nying.⁹ We-leh ka Kyi-toh yi si, yi tsæ bô-ky'i, yi tso weh-nying, s-teh Gyi hao tso si-nying lin weh-nying-go Cü.

⁵ 有得個看重一個日子過如別個日子，有得個看重攏總日子。各人要自個心裏定規。⁶ 顧着日子主顧是爲了主顧着個，弗顧着日子主顧也是爲了主弗顧着個。喫個主顧是爲了主喫個，因爲是謝謝神明；弗喫個主顧是爲了主弗喫個，也是謝謝神明。⁷ 因爲阿拉衆人喰得一個爲了自活，也喰得一個爲了自死。⁸ 若是活，是爲了主活個；死，也是爲了主死個。介呢，弗論活，弗論死，阿拉是主個人。⁹ 爲了介基督又死，又再爬起，又做活人，使得其好做死人連活人個主。

¹⁰ Ng dza-we læ-tih p'i-bing ng-go hyüong-di? Wa-yiu ng-noh dza-we ky'ing-k'en ng-go hyüong-di? Tsiang-læ ah-lah long-tsong tu iao lih læ Kyi-toh-go fah-döng-zin.¹¹ Sing-shü-li yiu sia-tih; “Cü z-ka

wô, ‘Ngô ts-tin Zi vah-tsiu, væn-pah kyiah-k’o-deo pih-ding gyü-lôh læ Ngô-go min-zin, væn-pah zih-deo pih-ding tsæn-me Jing-ming.’” [Y. 45. 23.] ¹² Ka k’en-ky’i-læ, ah-lah kôh-nying tu iao tao Jing-ming-go min-zin ky’i sön zi-go tsiang.

¹⁰ 爾咋會來的批評爾個兄弟？還有爾儂咋會輕看爾個兄弟？將來阿拉攏總都要立來基督個法堂前。¹¹ 聖書裏有寫的，「主是介話，『我指點自罰咒，凡百腳劙頭必定跪落來我個面前，凡百舌頭必定讚美神明。』」 [Y. 45. 23.] ¹² 介看起來，阿拉各人都要到神明個面前去算自個賬。

¹³ Keh-lah yi-‘eo m-nao ng p’i-bing ngô, ngô p’i-bing ng: ng-lah neng-s ding-kwe keh ih-yiang, ziu-z m-nao pô pæn-tih-go tong-si, ‘ôh-tsia yiu kwæn-ngæ go tong-si, fông læ hyüong-di min-zin. ¹⁴ Ngô dzæ-ü Cü Yiæ-su hyiao-teh, yia z k’ao-jih, m-jiu ih-yiang tong-si gyi-zi z [1]feh kyih-zing; tsih-jiu sön keh-yiang z feh kyih-zing cü-kwu, dzæ gyi ming-‘ô z [1]feh kyih-zing. ¹⁵ Ng-go hyüong-di ziah we-leh ng-go ky’üoh-zih tæn sing-z, ng ziu [2]feh tsiao jing-æ ka tso-nying. Kyi-toh z dæ gyi si-go, ng m-nao pô ng-go ky’üoh-zih s-teh gyi mih-vông.

¹³ 箇拉以後喰得好爾批評我，我批評爾。爾拉能使定規箇一樣，就是喰得好把搣跌個東西，或者有關礙個東西，放來兄弟面前。¹⁴ 我在於主耶穌曉得，也是靠實，喰有一樣東西其自是弗潔淨

[1]; 只有算箇樣是弗潔淨^[1]主顧，在其名下是弗潔淨。¹⁵ 爾個兄弟若爲了爾個喫食擔心事，爾就弗照仁愛介做人^[2]。基督是代其死個，爾喰得好把爾個喫食使得其滅亡。

[1] Feh kyih-zing; 'ôh wô, ze-djông-go. 弗潔淨。或話，隨常個。（原註）

[2] 'Ôh wô, tso-nying m-jing-sing. 或話，做人喰仁心。（原註）

¹⁶ Ng-lah-go hao-c'ü m-nao peh ny ing-kô pông-hwe. ¹⁷ Jing-ming-go koh feh dzæ-ü ky'üoh-ky'üoh hah-hah; z dzæ-ü kong-yi, 'o-moh, teng Sing-Ling-go kw'a-lôh. ¹⁸ Læ keh-sing z-ken voh-z Kyi-toh cü-kwu, gyi z Jing-ming sô hwun-hyi, yia z ny ing sô ts'ing-tsæn-go.

¹⁶ 爾拉個好處喰得好撥人家謗毀。¹⁷ 神明個國弗在於喫喫喝喝；是在於公義，和睦，等聖靈個快樂。¹⁸ 來箇星事幹服侍基督主顧，其是神明所歡喜，也是人所稱讚個。

¹⁹ Keh-lah keh-sing kwæn-ü 'o-moh teng dô-kô dzing-dziu teh-ky'i go z-ken, ah-lah kæ tông-sing tso. ²⁰ M-nao we-leh ky'üoh-zih hwe-diao Jing-ming-go sang-weh. Yiang-yiang tong-si tu z kyih-zing; tsih-z ky'üoh-go cü-kwu, ziah ta-li bih-nying pæn-tih, dzæ gyi-go ming-'ô z ūa-go. ²¹ Ziah-z ky'üoh hweng, hah tsiu, 'ôh-tsia ze-bin soh-go z-ken, iao 'æ-li hyüong-di pæn-tih, ü gyi yiu ngæ, 'ôh-tsia long-leh gyi sing no-ziah, wa-z feh ky'i tso hao. ²² Ng yiu siang-sing-go sing feh? Læ Jing-ming-go min-zin zi hao dzeng-tih. Ih-go ny ing zi sön

tsôh-hying tso go z-ken, tsih iao feh sông zi-go liang-sing, ziu yiu foh-ky'i.²³ Tsih-yiu *sing-li* kyin-nyi cü-kwu, ziah-z ky'i ky'üoh, z yi-kying ding-ze; ing-we feh-z c'ih-ü siang-sing: væn-pah feh c'ih-ü siang-sing go z-ken tu z ze.

¹⁹ 箇拉箇星關於和睦等大家成就德氣個事幹，阿拉該當心做。

²⁰ 噸得好爲了喫食毀掉神明個生活。樣樣東西都是潔淨；只是喫個主顧，若帶累別人攤跌，在其個名下是壞個。²¹ 若是喫葷，喝酒，或者隨便啥個事幹，要害累兄弟攤跌，於其有礙，或者弄勒其心懦弱，還是弗去做好。²² 爾有相信個心弗？來神明個面前自好存的。一個人自算作興做個事幹，只要弗傷自個良心，就有福氣。²³ 只有心裏見疑主顧，若是去喫，是已經定罪；因爲弗是出於相信。凡百弗出於相信個事幹都是罪。

Lm. XV.

Ah-lah kông-gyiang cü-kwu ing-kæ tæn-tông keh-sing feh kông-gyiang cü-kwu-go no-ziah, m-nao *tæn* peh zi hwun-hyi.² Ah-lah kôh-nying kæ 'ang jün, peh ling-sô-kô hwun-hyi; hao dzing-dziu gyi-go teh-ky'i.³ Ing-we Kyi-toh yia 1m-teh peh Zi hwun-hyi, fæn-cün z ing-nyiæn Sing-shü-li sô wô, “Keh-sing zôh-mô Ng go cü-kwu, gyi-lah-go

zôh-mô shih-wô z ling-djôh Ngô.” [S. 69. 9.]⁴ Z yü-sin sia-tih-go shih-wô tu z we-leh hyüing-hwe ah-lah sia-tih; s-teh ah-lah, teh-djôh dzong Sing-shü ka læ-go jing-næ teng en-ƿe, neng-keo dzeng siang-vông-go sing.

阿拉剛強主顧應該擔當箇星弗剛強主顧個懦弱，喰得好單撥自歡喜。² 阿拉各人該行善，撥鄰舍家歡喜，好成就其個德氣。³ 因爲基督也喰得撥自歡喜，反轉是應驗聖書裏所話，「箇星鑿罵爾個主顧，其拉個鑿罵說話是臨着我。」 [S. 69. 9.]⁴ 是預先寫的個說話都是爲了訓誨阿拉寫的。使得阿拉，得着從聖書介來個忍耐等安慰，能夠存想望個心。

⁵ Dæn-nyün keh-we s jing-næ teng en-ƿe go Jing-ming peh ng-lah tsiao Kyi-toh Yiæ-su-go^[1] pông-yiang hao dô-kô dzeng tso-yiang sing-siang; ⁶ s-teh ng-lah ih-sing-ih-i ‘eh-k’eo-zi-dong hao tsæn-me Jing-ming ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh-go Ah-tia.

⁵ 但願箇位賜忍耐等安慰個神明撥爾拉照基督耶穌個榜樣^[1]好大家存做樣心想，⁶ 使得爾拉一心一意合口齊動好讚美神明阿拉主耶穌基督個阿爹。

[1] ‘Oh wô, feng-fu. 或話，吩咐。（原註）

⁷ Sô-yi ng-lah kæ dô-kô ng siu-liu ngô, ngô siu-liu ng, ziang Kyi-toh yia siu-liu ah-lah, hao kwe yüong-wô peh Jing-ming.⁹ Ngô wô,

Yiæ-su Kyi-toh z tso tsiu-keh-li-go Bæn-z-nying, iao ing-nyiæn Jing-ming-go dzing-jih, hao k'ao-jih keh-sing s-peh tsu-tsong go ing-hyü; ⁹ yi s-teh bih-koh-nying we-leh Gyi-go æ-lin hao kwe yüong-wô peh Jing-ming: ziang yiu sia-tih, wô, “Ngô,” we-leh ka, læ bih-koh-nying-go cong-nyiang we tsæn-me Ng, ko-ts'öng Ng-go ming-deo.” [S. 18. 49.] ¹⁰ Wa-yiu wô, “Ng-lah bih-koh-nying hao teng Gyi-zi-go pah-sing dô-kô kw'a-lôh.” [Sm. 32. 43.] ¹¹ Yi wô, “Ng-lah væn-koh, yüong tsæn-me Cü; ng-lah cong pah-sing, tu yüong coh-tsæn Gyi.” [S. 117. 1.] ¹² Wa-yiu Yi-sæ-üô wô, “Yiæ-si-go Keng-cü we c'ih-læ; ziu-z keh-we be kyü-zöng djü væn-koh Cü-kwu: bih-koh-nying tu we nyiang-vöng Gyi.” [Y. 11. 1.]

⁷ 所以爾拉該大家爾收留我，我收留爾，像基督也收留阿拉，好歸榮華撥神明。⁹ 我話，耶穌基督是做周割禮個辦事人，要應驗神明個誠實，好靠實箇星賜撥祖宗個應許；⁹ 又使得別國人爲了其個哀憐好歸榮華撥神明。像有寫的，話，「我，爲了介，來別國人個中央會讚美爾，歌唱爾個名頭。」[S. 18. 49.] ¹⁰ 還有話，「爾拉別國人好等其自個百姓大家快樂。」[Sm. 32. 43.] ¹¹ 又話，「爾拉萬國，用讚美主；爾拉衆百姓，都用祝讚其。」[S. 117. 1.] ¹² 還有以賽亞話，「耶西個根株會出來，就是箇位被舉上治萬國主顧。別國人都會仰望其。」[Y. 11. 1.]

¹³ Dæn-nyün keh-we s siang-vông go Jing-ming we peh ng-lah dzeng siang-sing-go sing hao c'ong-mun ih-ts'ih kw'a-lôh bing-en; s-teh ng-lah-go siang-vông-go sing, k'ao-djôh Sing-Ling-go neng-ken, we yü-kô to-ky'i-læ.

¹³ 但願箇位賜想望個神明會撥爾拉存相信個心好充滿一切快樂平安。使得爾拉個想望個心，靠着聖靈個能幹，會愈加多起來。

¹⁴ HYÜONG-DI, ngô-zi yia jih-we siang-sing ng-lah-go liang-jün læ-leh tsoh, yi c'ong-mun ih-ts'ih-go cü-sih, zi neng-keo dô-kô siang-ky'ün. ¹⁵ Dæn-z ngô fông-tæn-tin sia sing peh ng-lah hyüong-di, z iao di-sing ng-lah; ing-we Jing-ming s-peh ngô eng-we ¹⁶ hao læ bih-koh-nying cong-nyiang tso Yiæ-su Kyi-toh-go bæn-z-nying, ziang tsi-s ka bæn Jing-ming foh-ing-go z-ken, s-teh bih-koh-nying hao tso *Jing-ming* sô hwun-hyi-go tsi-veh, z dzæ-ü Sing-Ling tseng-ky'i-liao-go.

¹⁴ 兄弟，我自也實惠相信爾拉個良善來勒足，又充滿一切個知識，自能夠大家相勸。¹⁵ 但是我放膽點寫信撥爾拉兄弟，是要提醒爾拉。因為神明賜撥我恩惠 ¹⁶ 好來別國人中央做耶穌基督個辦事人，像祭司介辦神明福音個事幹，使得別國人好做神明所歡喜個祭物，是在於聖靈尊起了個。

¹⁷ Keh-lah kông-tao Jing-ming z-ken, ngô dzæ-ü Kyi-toh Yiæ-su yiu-leh hao kw'ô-k'eo. ¹⁸ Ing-we ngô bih-nyiang-kao feh ken kông;

tsih kōng Kyi-toh tsia ngô sing-zōng tso-go z-ken, peh bih-koh-nying
læ kwe-voh; *ziu-z yüong* ngô-go k'eo-kong, 'ang-ts,¹⁹ teng jing-tsih
gyi-z-go neng-ken, teng Jing-ming-go Ling-go neng-ken; z-ka, dzong
Yiæ-lu-sah-leng s-deh-lön-ky'ün ih-dzih tao Yi-li-li-kwu, ngô yi-kying
djün-pin Kyi-toh-go foh-ing.²⁰ Ngô ôh siang djün foh-ing, feh-z læ
keh-sing yi-kying t'ing-meng Kyi-toh ming-z go di-fông, sæn-leh ky'i
oh læ bih-nying-go ziang-kyiah-zōng:²¹ z ziang *Sing-shü-li* sô sia-tih,
“M-nying pô Gyi fong-sing t'ong-cü gyi-lah cü-kwu, tsiang-læ we k'en-
kyin; m-neh t'ing-meng-ko cü-kwu, tsiang-læ we hyiao-teh.” [Y. 52.
15.]

¹⁷ 箇拉講到神明事幹，我在於基督耶穌有勒好誇口。¹⁸ 因爲我
別樣告弗敢講，只講基督藉我身上做個事幹，撥別國人來歸服。就
是用我個口供，行止，¹⁹ 等神蹟奇事個能幹，等神明個靈個能幹。
是介，從耶路撒冷四凸亂圈一直到以利哩古，我已經傳遍基督個福
音。²⁰ 我惡相傳福音，弗是來箇星已經聽聞基督名字個地方，省勒
起屋來別人個牆腳上。²¹ 是像聖書裏所寫的，「喚人把其風聲通知
其拉主顧，將來會看見；喚得聽聞過主顧，將來會曉得。」 [Y. 52.
15.]

²² Ngô sô-yi [1]keh hyü-to tsao-su yiu tsu-kah feh neng-keo tao
ng-lah u-sen læ. ²³ Dæn-z yin-dzæ læ dông-pin di-fông m-c'ü *hao djün*

foh-ing, yi le-nyin k'eh-siang læ kyin ng-lah,²⁴ ngô tao Z-pæn-yüô ky'i z-'eo, we tao ng-lah u-sen læ. Ngô siang-vông jing-lu k'en-kyin ng-lah, sin teng ng-lah [2]*dô-kô jü-jü* yiu-tin peh ngô i-sing-mun-tsoh, 'eo-deo hao peh ng-lah song ngô ko-ky'i.

²² 我所以箇許多遭數^[1]有阻隔弗能夠到爾拉烏碎來。²³ 但是現在來蕩邊地方嚦處好傳福音，又屢年渴想來見爾拉，²⁴ 我到士班雅去時候，會到爾拉烏碎來。我想望順路看見爾拉，先等爾拉大家聚聚有點撥我依心滿足^[2]，後頭好撥爾拉送我過去。

[1] '*Ôh wô*, do-nyiang. 或話，大樣。（原註）

[2] '*Ôh wô*, sông-sông-kw'a-kw'a jü-jü. 或話，爽爽快快聚聚。（原註）

²⁵ Næn-kæn ngô z tao Yiæ-lu-sah-leng ky'i kong-ing sing-du.²⁶ Ing-we Mô-gyi-teng teng Üô-kæ-üô *nying* z hwun-hyi kyün-long *nying-ts* peh Yiæ-lu-sah-leng sing-du-go gyüong-kw'u cü-kwu.²⁷ Gyi-lah z hwun-hyi; keh yia z gyi-lah ing-kæ wæn go tsa: ing-we bih-koh-nying kyi-jün dô-kô teh-djôh gyi-lah weh-ling-go hao-c'ü, z-jün tông-kæ pô nyüoh-sing-go hao-c'ü keh-hyiang ky'i kong-ing gyi-lah.²⁸ Teng ngô keh-go z-ken tso-dzing, keh-go ko-ts kao-dæ gyi-lah siu-li, ngô we ko ng-lah-go di-fông tao Z-pæn-yüô ky'i.²⁹ Ngô yia hyiao-teh tao ng-lah u-sen læ z-'eo, pih-ding ta-leh Kyi-toh foh-ing-go mun-tsoh hao-c'ü ka læ.

²⁵ 難間我是到耶路撒冷去供應聖徒。²⁶ 因爲馬其頓等亞該亞人是歡喜捐攏銀子撥耶路撒冷聖徒個窮苦主顧。²⁷ 其拉是歡喜，箇也是其拉應該還個債。因爲別國人既然大家得着其拉活靈個好處，自然當該把肉身個好處箇向去供應其拉。²⁸ 等我箇個事幹做成，箇個果子交代其拉手裏，我會過爾拉個地方到士班雅去。²⁹ 我也曉得到爾拉烏碎來時候，必定帶勒基督福音個滿足好處介來。

³⁰ Ngô we-leh ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh-go ming-deo teng Sing-Ling-go dz-æ, ky'ün ng-lah hyüong-di, teng ngô dô-kô dong-sing-yiah-lih t'i ngô gyiu-gyiu Jing-ming; ³¹ hao peh ngô t'eh-c'ih Yiu-t'a di-fông keh-sing^[1]feh i-jing cü-kwu-go siu-li, yi s-teh ngô tao Yiæ-lu-sah-leng ky'i kong-ing go z-ken we peh sing-du hwun-hyi; ³² s-teh ngô k'ao-djôh Jing-ming-go ts-i hao hwun-hwun-hyi-hyi tao ng-lah u-sen læ, teng ng-lah dô-kô teh-djôh en-ƿe. ³³ Dæn-nyün keh-we 'o-bing-go Jing-ming teng ng-lah cong-nying dô-kô læ-tong. Üô-meng.

³⁰ 我爲了阿拉主耶穌基督個名頭等聖靈個慈愛，勸爾拉兄弟，等我大家同心協力替我求求神明，³¹ 好撥我脫出猶太地方箇星弗依順^[1]主顧個手裏，又使得我到耶路撒冷去供應個事幹會撥聖徒歡喜，³² 使得我靠着神明個旨意好歡喜喜到爾拉烏碎來，等爾拉大家得着安慰。³³ 但願箇位和平個神明等爾拉衆人大家來東。亞們。

[1] 'Oh wô, feh siang-sing. 或話，弗相信。（原註）

Lm. XVI.

AH-LAH ts-i-me Fi-pi, z Kyin-keh-li kyiao-we-go bæn-z-nying, ngô t'ôh-t'ôh ng-lah; ² iao ng-lah tsiao sing-du-go meng-veng dzæ-ü Cü siu-liu gyi; ping-ts'ia gyi yiu soh-go iao ng-lah, ng-lah kæ pông-dzu gyi: ing-we gyi yi-kying *pông-dzu* hyü-to nying ko, yia pông-dzu ngô ko.

阿拉姊妹腓比，是堅革哩教會個辦事人，我託託爾拉，²要爾拉照聖徒個門份在於主收留其。並且其有啥個要爾拉，爾拉該幫助其。因為其已經幫助許多人過，也幫助我過。

³ Hao mông-mông Pah-kyi-lah teng Üô-kyü-lah, z dzæ-ü Kyi-toh Yiæ-su tso ngô-go pông-siu. ⁴ Gyi-lah, we-leh ngô sing-ming, zi-go deo-kying ts'ô-ih-ngæn 'eo-leh tao-k'eo-li: fi-dæn ngô, ziu-z bih-koh-go cong kyiao-we tu ken-zia gyi. ⁵ Wa-yiu *mông-mông* gyi-lah oh-li-go kyiao-we. Hao mông-mông ngô ts'ing-æ-go Yi-pæ-nyi-t'u; gyi z Üô-kæ-üô hyin-zöng peh Kyi-toh go zöng-sing ko-ts. ⁶ Hao mông-mông Mô-li-üô; gyi we-leh ah-lah hyü-to lao-sing-fi-lih. ⁷ Hao mông-mông En-to-nyi-kwu teng Yiu-nyi-üô, z ngô ts'ing-kyün, teng ngô dong-de lôh-kæn-go; gyi-lah læ s-du cong-nyiang yiu ming-sing; yia sin-jü ngô tso Kyi-toh-go meng-du. ⁸ Mông-mông En-pah-li; gyi dzæ-ü Cü z ngô

sô ts'ing-æ-go.⁹ Mông-mông R-pô-nu, dzæ-ü Kyi-toh tso ah-lah pông-siu; teng ngô ts'ing-æ-go Z-da-kwu.¹⁰ Mông-mông Üô-pi-li; gyi dzæ-ü Kyi-toh z s-c'ih-liao-go nying. Mông-mông Üô-li-to-pu [1]keh-kô li-hiang-go *sing-du*.¹¹ Mông-mông ngô-go ts'ing-kyün Hyi-lo-t'in. Mông-mông Nô-gyi-su [1]keh-kô li-hiang keh-sing dzæ-ü Cü go.¹² Mông-mông T'u-fi-nô teng T'u-fu-sah, z dzæ-ü Cü lao-sing-fi-lih-go *tsi-me*. Mông-mông ts'ing-æ-go *tsi-me* Pe-sih; gyi dzæ-ü Cü yiu hyü-to lao-sing-fi-lih.¹³ Mông-mông Lu-fu, z dzæ-ü Cü t'iao-shün-go: wa-yiu mông-mông gyi ah-nyiang, yia z ngô ah-nyiang.¹⁴ Mông-mông Üô-seng-gyi-t'u, Feh-leh-ken, Heh-mô, Pah-lo-pô, Heh-mi keh-sing, teng gyi-lah dô-kô læ-kæn-go hyüong-di.¹⁵ Mông-mông Fi-lo-lo-kwu teng Yiu-li-üô, Nyi-li-üô teng gyi tsi-me, wa-yiu O-ling-pô teng gyi-lah dô-kô læ-kæn-go cong sing-du.¹⁶ Ng-lah iao ts-ts-dzing-dzing 'ang hyüong-cü-go li, dô-kô mông-mông. Kyi-toh-go kyiao-we tu mông-mông ng-lah.

³ 好望望百基拉等亞居拉，是在於基督耶穌做我個幫手。⁴ 其拉，爲了我性命，自個頭頸差一眼候勒刀口裏。非但我，就是別國個衆教會都感謝其。⁵ 還有望望其拉屋裏個教會。好望望我親愛個以拜尼土，其是亞該亞獻上撥基督個嘗新果子。⁶ 好望望馬利亞，其爲了阿拉許多勞心費力。⁷ 好望望安多尼古、等猶尼亞，是我親眷，等我同隊落監個。其拉來使徒中央有名聲，也先如我做基督個

門徒。⁸ 望望暗伯利，其在於主是我所親愛個。⁹ 望望耳巴奴，在於基督做阿拉幫手；等我親愛個士大古。¹⁰ 望望亞比利，其在於基督是試出了個人。望望亞利多布箇家^[1]裏向個聖徒。¹¹ 望望我個親眷希羅天。望拿其數箇家^[1]裏向箇星在於主個。¹² 望望土非拿、等土富撒，是在於主勞心費力個姊妹。望望親愛個姊妹彼息，其在於主有許多勞心費力。¹³ 望望魯孚，是在於主挑選個。還有望望其阿嬢，也是我阿嬢。¹⁴ 望望亞遜其土、弗勒干、黑馬、八羅巴、黑米箇星，等其拉大家來間個兄弟。¹⁵ 望望非羅羅古、等猶利亞、尼利亞、等其姊妹，還有阿林巴、等其拉大家來間個衆聖徒。¹⁶ 爾拉要致致誠誠行嗅嘴個禮，大家望望。基督個教會都望望爾拉。

[1] *Keh liang tsih, keh-kô liang-go z, yiu-teh wô, beng-yiu.* 箇兩節，「箇家」兩個字，有得話，「朋友」。（原註）

¹⁷ Ngô ky'ün ng-lah, hyüong-di, yüong kwu-djôh keh-sing feh tsiao ng-lah sô 'ôh-ko-go dao-li long-c'ih feng-k'æ z-ken, 'æ-li nying væn-ze go cü-kwu: yüong bi-k'æ gyi-lah. ¹⁸ Keh-cü nying feh-z voh-z ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh, z voh-z gyi-zi-go du-bi; gyi-lah pô din-dông-mih-ti vong-dzing shih-wô hong-yiu keh-sing dzing-jih nying-go sing.
¹⁹ Ng-lah i-jing-go ming-sing tao-c'ü tu teh-cü-de. Sô-yi ngô we-leh ng-lah hwun-hyi; tsih-z ngô iao ng-lah, kông-tao hao z-ken, we ts'ong-ming; kông-tao ūa z-ken, we ^[1]lao-jih. ²⁰ Keh-we 'o-bing-go Jing-

ming we soh-soh tsiang Sah-dæn [2] peh ng-lah kyiah-'ô dah-wu. Dæn-nyün ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh-go eng-we teng ng-lah dô-kô læ-tong.

¹⁷ 我勸爾拉，兄弟，用顧着箇星弗照爾拉所學過個道理弄出分開事幹、害累人犯罪個主顧，用避開其拉。¹⁸ 箇株人弗是服侍阿拉主耶穌基督，是服侍其自個肚皮。其拉把甜糖蜜滯奉承說話哄誘箇星誠實人個心。¹⁹ 爾拉依順個名聲到處都得知了。所以我爲了爾拉歡喜，只是我要爾拉，講到好事幹，會聰明；講到壞事幹，會老實^[1]。²⁰ 箇位和平個神明會速速將撒但撥爾拉腳下踏糊^[2]。但願阿拉主耶穌基督個恩惠等爾拉大家來東。

[1] 'Ôh wô, nyü-beng. 或話，愚笨。（原註）

[2] 'Ôh wô, sông-'æ læ ng-lah kyiah-'ô: k'en Ts. 3. 15. 或話，傷害來爾拉腳下。看 Ts. 3. 15.（原註）

²¹ Ngô-go pông-siu Di-mo-t'a, teng ngô ts'ing-kyün Lu-gyiu Yiæ-seng Sô-si-pô-teh, tu mông-mông ng-lah. ²² Ngô dæ-sia keh-fong sing go Teh-tiu, dzæ-ü Cü mông-mông ng-lah. ²³ Kyüô-yiu mông-mông ng-lah; gyi z su-djông liu ngô teng kyiao-we-li-go cong-nying. Yün-li-go kw'u-vông Yi-lah-tu, teng ah-lah hyüong-di Kwah-t'u, mông-mông ng-lah.

²¹ 我個幫手提摩太，等我親眷路求、耶孫、所西巴德，都望望爾拉。²² 我代寫箇封信個德丟，在於主望望爾拉。²³ 加猶望望爾

拉，其是素常留我等教會裏個衆人。縣裏個庫房以拉都，等阿拉兄弟括土，望望爾拉。

²⁴ Dæn-nyün ah-lah Cü Yiæ-su Kyi-toh-go eng-we teng ng-lah cong-nying dô-kô læ-tong. Üô-meng.

²⁴ 但願阿拉主耶穌基督個恩惠等爾拉衆人大家來東。亞們。

²⁵ Næn-kæn Keh-we neng-keo tsiao ngô-go foh-ing teng sô djün Yiæ-su Kyi-toh-go dao-li kyin-kwu ng-lah-go sing, (*keh-go dao-li ziu-z hyin-c'ih keh ao-miao z-ken, üong-kwu-yi-læ z ing-dzông-tih*,²⁶ *yin-dzæ z piao ming-bah, ping-ts'ia tsiao keh-we üong-yün Jing-ming-go feng-fu, yüong-djôh sin-cü-nying-go shü, djün peh væn-koh-nying hao siang-sing i-jing;*)²⁷ dæn-nyün yüong-wô, k'ao-djôh Yiæ-su Kyi-toh, üong-yün kwe peh keh doh-ih-we ts'ong-ming-go Jing-ming. Üô-meng.

²⁵ 難間箇位能夠照我個福音等所傳耶穌基督個道理堅固爾拉個心，（箇個道理就是顯出箇奧妙事幹，永古以來是隱藏的，²⁶ 現在是表明白，並且照箇位永遠神明個吩咐，用着先知人個書，傳撥萬國人好相信依順。）²⁷ 但願榮華，靠着耶穌基督，永遠歸撥箇獨一位聰明個神明。亞們。